

REPERE METODOLOGICE
PENTRU APLICAREA
CURRICULUMULUI LA
CLASA A XII-A
ÎN ANUL ȘCOLAR 2024-2025

Disciplina ISTORIE

CUPRINS

SECȚIUNEA I	3
Introducere. Specificul disciplinei	3
Model de planificări	8
Manuale școlare în vigoare	12
SECȚIUNEA a II-a	13
Evaluarea gradului de achiziție a competențelor dobândite de elevi în anul școlar 2023-2024	13
Model de test inițial	14
Competențe specifice și sugestii de activități de învățare	16
Model de rezolvare a unui test de antrenament	43
SECȚIUNEA a III-a	53
Discipline opționale, din oferta națională, care completează curriculumul obligatoriu în relație directă cu acesta	53
Ghiduri și resurse educaționale deschise elaborate în cadrul proiectelor CRED și PROF	53

SECȚIUNEA I

Introducere

SPECIFICUL DISCIPLINEI LA CLASA A XII-A

Studiul istoriei în clasa a XII-a presupune un accent deosebit pe studiul istoriei românilor față de anii trecuți. De asemenea, pentru profilul umanist și vocațional arte și sportiv este disciplină obligatorie în cadrul examenului de bacalaureat. În acest context studierea istoriei românilor vizează nu doar achiziția informațiilor, a cunoștințelor despre ei și a competențelor generale și specifice. Competențele specifice formulate pentru clasa a XII-a vizează un profil de formare din care nu lipsesc atributele de comunicativ, colaborativ, autonom și responsabil.

Scopul acestor repere este acela de a completa programa școlară din 2009 cu sugestii de activități de învățare aferente fiecărei competențe specifice și de a oferi, ca și în anii trecuți, un model de planificare calendaristică, propuneri de activități remediale și, nu în ultimul rând, repere pentru abordarea subiectului pentru examenul de bacalaureat.

Cele mai multe dintre strategiile didactice, respectiv metodele de învățământ sunt orientate pentru promovarea examenului de bacalaureat. Activitățile remediale propuse sunt pe structura cerințelor subiectelor pentru examenul de bacalaureat.

PROGRAMA ȘCOLARĂ este aprobată prin ordin al ministrului educației, cercetării și inovării Nr. 5099/09.09.2009 (anexa nr.3)

În realizarea sarcinilor de lucru trebuie să avem în vedere achizițiile dobândite de elevi din perioada anterioară (clasa a XI-a). Materialul reprezintă un răspuns la interesele de cunoaștere ale elevului, la evoluțiile domeniului academic, precum și la viziunea societății contemporane asupra educației așa cum apare în documentele elaborate la nivel european: recomandările Consiliului Europei referitoare la studiul istoriei și al educației civice și Memorandumul pentru educația permanentă, elaborat de Comisia Europeană.

În tabelul de mai jos se poate vedea evoluția competențelor pe ciclul superior al liceului, respectiv clasele a XI-a și a XII-a.

Competențe specifice Clasa a XII-a	Competențe specifice Clasa a XI-a
1.1. Construirea unor explicații și argumente intra și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice	1.1. Formularea în scris și oral, a unor opinii referitoare la o temă de istorie – se regăsește în competențele
*1.2. <i>Utilizarea termenilor/conceptelor specifici(e) istoriei în contexte care implică interpretări și explicații interdisciplinare</i>	1.2. Elaborarea unei argumentări orale sau scrise se regăsește în competențele
**2.1. <i>Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale</i>	1.3. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de istorie – se regăsește în competențele
2.2. Proiectarea unui demers de cooperare pentru identificarea și realizarea unor scopuri comune - se regăsește în competențele	1.4. Susținerea argumentată a unui punct de vedere într-o discuție/într-un referat pe teme de istorie

<p>2.3. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate -</p> <p><i>**2.4. Compararea și evaluarea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii - se regăsește în competențele</i></p> <p>3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea</p> <p><i>*3.2. Analizarea mesajelor transmise de surse istorice variate prin compararea terminologiei folosite</i></p> <p><i>*4.1. Descoperirea unor oportunități în cercetarea istoriei ca sursă a învățării permanente</i></p> <p>4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate</p> <p><i>*4.3. Analizarea punctelor de vedere similare, opuse și complementare în legătură cu fenomenele istorice studiate</i></p> <p>4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene -</p>	<p>2.1. Cunoașterea și asumarea valorilor cetățeniei democratice –</p> <p>2.2. Analiza instituțiilor, normelor și procedurilor de guvernare –</p> <p>2.3. Folosirea strategiilor de negociere și cooperare civică –.</p> <p>3.1. Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/combate un punct de vedere - din programa pentru bacalaureat</p> <p>3.2. Compararea relevanței surselor istorice în abordarea unui subiect</p> <p>3.3. Descoperirea în sursele de informare a perspectivelor diferite asupra evenimentelor și proceselor istorice</p> <p>3.4. Analiza diversității sociale, culturale și de civilizație istorică pornind de la sursele istorice</p> <p>4.2. Folosirea mijloacelor și a tehnologiilor de informare și comunicare pentru investigarea unui eveniment sau a unui proces istoric.</p>
--	--

Istoria este disciplină obligatorie pentru examenul de bacalaureat astfel că este necesară includerea în aceste Repere a acesteia pentru a asigura o utilitate a acestui document din perspectiva pregătirii elevilor pentru examenul maturității.

Programa pentru examenul de bacalaureat este aprobată prin Anexa nr. 2 la OMECTS nr. 4800/31.VIII. 2010

I. STATUTUL DISCIPLINEI

În cadrul examenului de bacalaureat, Istoria are statutul de disciplină obligatorie, fiind susținută la proba E.c) în funcție de filieră, profil și specializare.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate

- 1.1. Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric
- 1.2. Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări scrise
- 1.3. Evidențierea relației cauză – efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice
- 1.4. Formularea, în scris, a unor opinii referitoare la o temă de istorie

2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice

- 2.1. Extragerea informației esențiale dintr-un mesaj
- 2.2. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate
- 3. Aplicarea principiilor și a metodelor adecvate în abordarea surselor istorice**
 - 3.1. Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/ combate un punct de vedere
 - 3.2. Descoperirea în sursele de informare a perspectivelor multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice
 - 3.3. Analiza diversității sociale, culturale și de civilizație în istorie pornind de la sursele istorice
- 4. Utilizarea surselor istorice, a metodelor și a tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme**
 - 4.1. Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric
 - 4.2. Construirea de sinteze tematice

III. DOMENII DE CONȚINUT / CONȚINUTURI (clasa a XII-a)

A. POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor.

B. OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR

1. Secolul XX – între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa.
2. Constituțiile din România.

C. STATUL ȘI POLITICA

1. Autonomii locale și instituții centrale și în spațiul românesc (secolele IX-XVIII).
2. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari. (secolele XVIII-XX)
3. România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste.

D. RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

1. Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității.
2. România și concertul european; de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului XX.
3. România în perioada „Războiului rece”.

NOTĂ: Programa de examen este realizată în conformitate cu prevederile programelor școlare în vigoare. Subiectele pentru examenul de bacalaureat 2011 evaluează competențele dezvoltate pe parcursul învățământului liceal și se elaborează în baza prezentei programe.

ORDIN privind structura anului școlar 2024 – 2025

Având în vedere:

- prevederile art. 115 alin. (2) lit. r) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- Referatul de aprobare nr. 3.202 din 27.12.2023 referitor la proiectul de Ordin al ministrului educației privind structura anului școlar 2024—2025, în baza prevederilor art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare, ministrul educației emite prezentul ordin.

Art.1. - (1) Anul școlar 2024—2025 începe la data de 1 septembrie 2024, se încheie la data de 31 august 2025 și are o durată de 36 de săptămâni de cursuri. Cursurile anului școlar 2024—2025 încep la data de 9 septembrie 2024.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1) se stabilesc următoarele:

a) pentru clasele a XII-a zi, a XIII-a seral și frecvență redusă, anul școlar are o durată de 34 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 6 iunie 2025;

b) pentru clasa a VIII-a, anul școlar are o durată de 35 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 13 iunie 2025;

c) pentru clasele din învățământul liceal — filiera tehnologică, cu excepția claselor prevăzute la lit. a) și pentru clasele din învățământul profesional, anul școlar are o durată de 37 de săptămâni de cursuri și se încheie la data de 27 iunie 2025;

d) pentru clasele din învățământul postliceal, durata cursurilor este cea stabilită prin planurile-cadru de învățământ în vigoare.

Art.2.- (1) Anul școlar 2024 - 2025 se structurează, pe intervale de cursuri și intervale de vacanță, astfel:

a) intervale de cursuri:

- de luni, 9 septembrie 2024, până vineri, 25 octombrie 2024;

- de luni, 4 noiembrie 2024, până vineri, 20 decembrie 2024;

- de miercuri, 8 ianuarie 2025, până vineri, 7 februarie 2025, respectiv vineri, 14 februarie 2025, sau vineri, 21 februarie 2025, după caz, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, în urma consultărilor cu beneficiarii primari ai educației, cu părinții/reprezentanții legali ai acestora și cu cadrele didactice, realizate la nivelul unităților de învățământ;

- de luni, 17 februarie 2025, respectiv luni, 24 februarie 2025, sau luni, 3 martie 2025, la decizia inspectoratelor școlare județene/ al municipiului București, după caz, până joi, 17 aprilie 2025;

- de luni, 28 aprilie 2025, până vineri, 20 iunie 2025;

b) intervale de vacanță:

- de sâmbătă, 26 octombrie 2024, până duminică, 3 noiembrie 2024;

- de sâmbătă, 21 decembrie 2024, până marți, 7 ianuarie 2025;

- o săptămână, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, în perioada 10 februarie - 2 martie 2025;

- de vineri, 18 aprilie 2025, până duminică, 27 aprilie 2025;

- de sâmbătă, 21 iunie 2025, până duminică, 7 septembrie 2025.

(2) Fiecare unitate de învățământ comunică beneficiarilor primari ai educației și părinților/ reprezentanților legali ai acestora, până la data de 1 aprilie 2024, structura detaliată a anului școlar, cu includerea deciziilor pentru elementele flexibile ale acesteia.

Art. 3. - În zilele nelucrătoare/de sărbătoare legală prevăzute de lege și de contractul colectiv de muncă aplicabil nu se organizează cursuri.

Art.4.- (1) Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde” se desfășoară în perioada 9 septembrie 2024 - 30 mai 2025, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe se planifică în intervale de cursuri diferite.

(2) La clasele din învățământul liceal-filiera tehnologică și din învățământul profesional, în perioadele dedicate programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” se organizează activități de instruire practică, urmărind și scopul acestor programe.

(3) La clasele din învățământul postliceal, în perioadele dedicate programelor „Școala altfel” și „Săptămâna verde” se organizează activități de instruire practică.

Art.5. - În situația suspendării cursurilor conform

Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, măsurile privind parcurgerea integrală a programei școlare prin modalități alternative stabilite de consiliul de administrație al unității de învățământ nu se dispun în perioada vacanțelor școlare.

Art.6. - Calendarul examenelor/evaluărilor naționale, al examenelor de absolvire, respectiv de certificare/atestare a calificării profesionale/ a competențelor, precum și calendarul admiterii în clasa a IX-a se aprobă prin ordine distincte ale ministrului educației.

Art.7. - (1) În situații deosebite, bine fundamentate, în funcție de condițiile climaterice locale speciale și de specificul școlii, inspectoratele școlare pot aproba, cu avizul Ministerului Educației, la cererea conducerii unităților de învățământ, modificări ale structurii anului școlar stabilite prin prezentul ordin.

(2) Pentru unitățile de învățământ militar preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, în funcție de specificul școlii și de specificul specializării/armeii, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Justiției și alte instituții cu atribuții în domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale pot aproba, cu avizul Ministerului Educației, la cererea conducerii unităților de învățământ, modificări ale structurii anului școlar stabilite prin prezentul ordin.

(3) Solicitarea de modificare a structurii anului școlar pentru situațiile menționate la alin. (1) se face după consultarea consiliului reprezentativ al părinților din unitatea/ unitățile de învățământ respectivă/ respective.

(4) Aprobarea modificării structurii anului școlar, menționată la alin. (1) și (2), se acordă în condițiile asigurării parcurgerii integrale a programei școlare, precum și a posibilității ca toți elevii să participe, fără restricții, la examenele și evaluările naționale.

Art.8.-Direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art.9.- Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

STRUCTURA ANULUI ȘCOLAR 2024-2025/OME nr. 3694/01.02.2024

(170 zile lucrătoare - 36 săptămâni)

(clasele a XII-a - 09.09.2024- 06.06.2025 - 34 săptămâni)

CURSUL I							CURSUL II						
09.09 - 25.10.2024 = 6 săptămâni							04.11 - 20.12.2024 = 7 săptămâni = cursuri						
26.10 - 03.11.2024 - vacanță							21.12.2024- 07.01.2025 vacanță						
SEPTEMBRIE		OCTOMBRIE			NOIEMBRIE		DECEMBRIE			IANUARIE			
L	2 9 16 23 30	L	7 14 21 28	L	4 11 18 25	L	2 9 16 23 30	L	2 9 16 23 30	L			
M	3 10 17 24	M	1 8 15 22 29	M	5 12 19 26	M	3 10 17 24 31	M	3 10 17 24 31	M	1		
M	4 11 18 25	M	2 9 16 23 30	M	6 13 20 27	M	4 11 18 25	M	4 11 18 25	M	1		
J	5 12 19 26	J	3 10 17 24 31	J	7 14 21 28	J	5 12 19 26	J	5 12 19 26	J	2		
V	6 13 20 27	V	4 11 18 25	V	8 15 22 29	V	6 13 20 27	V	6 13 20 27	V	3		
S	7 14 21 28	S	5 12 19 26	S	2 9 16 23 30	S	7 14 21 28	S	7 14 21 28	S	4		
D	1 8 15 22 29	D	6 13 20 27	D	3 10 17 24	D	1 8 15 22 29	D	1 8 15 22 29	D	5		
CURSUL III							CURSUL IV						
08.01 -14.02.2025 = 6 săptămâni= cursuri							24.02 - 17.04.2025 =8 săptămâni = cursuri						
17.02 - 23.02.2025 vacanță							18.04-27.04.2025 vacanță						
IANUARIE			FEBRUARIE				MARTIE				APRILIE		
L	6 13 20 27	L	3 10 17 24	L	3 10 17 24 31	L	7 14 21						
M	7 14 21 28	M	4 11 18 25	M	4 11 18 25	M	1 8 15 22						
M	8 15 22 29	M	5 12 19 26	M	5 12 19 26	M	2 9 16 23						
J	9 16 23 30	J	6 13 20 27	J	6 13 20 27	J	3 10 17 24						
V	10 17 24 31	V	7 14 21 28	V	7 14 21 28	V	4 11 18 25						
S	11 18 25	S	1 8 15 22	S	1 8 15 22 29	S	5 12 19 26						
D	12 19 26	D	2 9 16 23	D	2 9 16 23 30	D	6 13 20 27						

CURSUL V																										
28.04 - 20.06.2025 = 8 săptămâni= cursuri																										
06.06.2025 - clasele a XII-a încheie cursurile																										
21.06 - 07.09.2025																										
vacanță																										
APRILIE			MAI			IUNIE			IULIE			AUGUST			SEPTEMBRIE											
L	28		L	5	12	19	26	L	2	9	16	23	30	L	7	14	21	28	L	4	11	18	25	L	1	
M	29		M	6	13	20	27	M	3	10	17	24	M	1	8	15	22	29	M	5	12	19	26	M	2	
M	30		M	7	14	21	28	M	4	11	18	25	M	2	9	16	23	30	M	6	13	20	27	M	3	
J			J	1	8	15	22	29	J	5	12	19	26	J	3	10	17	24	31	J	7	14	21	28	J	4
V			V	2	9	16	23	30	V	6	13	20	27	V	4	11	18	25	V	1	8	15	22	29	V	5
S			S	3	10	17	24	31	S	7	14	21	28	S	5	12	19	26	S	2	9	16	23	30	S	6
D			D	4	11	18	25	D	1	8	15	22	29	D	6	13	20	27	D	3	10	17	24	31	D	7

Note:

a) Zile libere:
 25-26 decembrie 2024 (miercuri - joi) - Crăciunul;
 01-02 ianuarie 2025 (miercuri - joi);
 24 ianuarie 2025 (vineri) - Ziua Unirii Principatelor Române;
 01 mai 2025(joi) - Ziua muncii;
 20 aprilie - 21 aprilie (duminică - luni) - Sf. Paști; 08 - 09 iunie 2025 - Rusalile;

b) Zile speciale: - 5 octombrie 2024 -Ziua Internațională a educației;
 - 5 iunie 2025 -Ziua învățătorului;

c) 29 mai 2025- Înălțarea (Ziua Eroilor);

d) 1 iunie 2025 - Ziua copilului.

Model de planificare

Modelul de planificare este întocmit pe domenii, pentru 1 oră pe săptămână, fără a delimita intervalele de cursuri și respectiv cele două săptămâni care cuprind activități extrașcolare „Școala altfel” și „Săptămâna verde” și, respectiv, săptămâna de vacanță stabilită la nivelul fiecărui inspectorat școlar. Numărul de ore aferent conținuturilor este orientativ, fiecare cadru didactic având libertatea de a le distribui în funcție de specificul clasei, și al profilului. De asemenea, profesorul poate stabili, pornind de la acest model cum își organizează conținuturile în funcție de intervalele de cursuri astfel încât să nu se fragmenteze studierea acestora. Pentru profilul umanist care are alocat prin actualele planuri-cadru două și trei ore pe săptămână acest model de planificare poate fi ușor adaptat prin creșterea numărului de ore din rubrica aferentă. În rubrica observații poate fi menționat atât intervalul de cursuri cât și vacanțele stabilite la nivelul fiecărui inspectorat școlar și respectiv „Școala altfel” și „Săptămâna verde”.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- **lectura integrală și personalizată a programei școlare;**
- **elaborarea planificării calendaristice;**
- **proiectarea unităților de învățare.**

În cadrul demersului de realizare a planificării calendaristice pentru istorie, la clasa a XII-a, considerăm utile următoarele recomandări:

- conform proiectării didactice la finalul fiecărei unități de învățare este necesară existența orelor de recapitulare și evaluare mai ales pentru clasele la care Istoria este disciplină de

bacalaureat;

- fiecare unitate de învățare trebuie să beneficieze de evaluare, însă nu este obligatoriu ca de fiecare dată evaluarea să se finalizeze cu o notă în catalog;
- sarcinile de lucru trebuie adaptate la nevoia de a forma competențele elevilor;
- evaluarea inițială facilitează demersul didactic de predare-învățare-evaluare; testul predictiv se realizează pe baza unei matrici și este însoțit și de barem de evaluare și notare.

După realizarea evaluării și notării trebuie propuse acțiuni de tip remedial.

Având în vedere competențele specifice cărora le sunt asociate conținuturile se recomandă ca notarea elevilor să fie ritmică, dacă e posibil o notă pentru fiecare interval de cursuri.

Model de planificare calendaristică pe domenii pentru 1 oră pe săptămână

Unitatea de învățământ:.....

Disciplina:Istorie Clasa a XII-a

Nr. ore /săptămână: 1 oră

Programa școlară aprobată prin OMEC nr. 5099 / 09.09.2009

Nr. Crt.	Domeniul/ Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Obs.
1.	Introducere		Test predictiv Prezentarea disciplinei și a manualului	1	S1	
2.	Popoare și spații istorice	1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice. 3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea.	Romanitatea românilor în viziunea istoricilor.	1	S2	
Descoperitori de noi spații si culturi între sec. XV-XIX.			1	S3		
Călători români acasă și în lume.			1	S4		
Viziuni istoriografice despre poporul român și spațiile istorice europene și internaționale.			1	S5		
3.	Oamenii, societatea și lumea ideilor	1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu	Sate, târguri și orase din Europa și din spațiul românesc	1	S6	

		<p>privire la evenimente și procese istorice. 2.3.</p> <p>Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate. 4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate 4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene</p> <p>Evaluare</p>	<p>Constituțiile din România.</p> <p>Secolul XX – între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa.</p>	2	S7-S8	
				2	S9-S10	
				1	S11	
4	Statul politica și	<p>2.2. Proiectarea unui demers de cooperare pentru identificarea și realizarea unor scopuri comune. 2.3. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate. 1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice. 4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate 4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și</p>	<p>Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)</p> <p>Politicile culturale și românii din afara granițelor.</p> <p>Diversitatea etnică, confesională și soluțiile politice în România modernă.</p> <p>Minorități naționale în România secolului XX.</p> <p>Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (sec. XVIII-XX)</p> <p>Viziuni despre modernizare în Europa</p>	1	S12	
				1	S13	
				1	S14	
				1	S15	
				3	S16-S18	

		contextul cotidiene	vieții	secolelor XIX-XX : curente și politici culturale, identități naționale și identitate europeană	1	S19	
				Redefinirea rolurilor statului de la primul război mondial până la planul Schumann. Situția României	1	S20	
				România postbelică. Stalinism, național- comunism și disidență anticomunistă.	2	S21-S22	
				Construcția democrației postdecembriste.	2	S23-S24	
				Evaluare	2	S25-S26	
5	Relațiile internaționale	1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice		Spațiul românesc între diplomație și conflict în evul mediu și la începuturile modernității	2	S27 S28	
		2.3. Descoperirea constantelor în derularea fenomenelor istorice studiate		România și concertul european; de la „criza orientală” la marile alianțe ale sec. XX.	2	S29 S30	
				România în perioada „războiului rece”.	1	S31	
6	Religia și viața religioasă	1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice.		Biserica și școala în Evul Mediu și la începuturile moder- nității. Construcție ecleziastică și implicare laică	1	S32	
		3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea		Protectorat religios și identitate culturală în Europa și spațiul românesc. Statul, Biserica și diaspora	1	S33	

		4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate.				
	Recapitulare	3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea. 4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate.	Evoluția statului român în contextul relațiilor internaționale.	1	S34	

Art. 4. — „(1) Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde” se desfășoară în perioada 9 septembrie 2024—30 mai 2025, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe se planifică în intervale de cursuri diferite. (MO 111/7.02.2024)

Manuale școlare în vigoare

Lista manualelor școlare valabile la disciplina Istorie, clasa a XII-a , în anul școlar 2023-2024

Nr. crt.	Titlul manualului	Autorii	Editura	Ordin/an	Mod de achiziție
1.	Istorie	Felicia Adăscăliței, Liviu Lazăr	Corvin	1561/73 din 23.07.2007	MEN
2.	Istorie	Magda Stan Cristian Vornicu	ABC Niculescu	1342/44 din 19.06.2007	MEN
3.	Istorie	Zoe Petre	Corint	1342/43, din 19.06.2007	MEN
4.	Istorie	Alexandru Barnea, Vasile Aurel Manea, Eugen Palade, Bogdan Teodorescu	Corint	1561/63 din 23.07.2007	MEN

(Conform <https://www.edu.ro/manuale-scolare>, consultat la data de 23.03.2024)

SECȚIUNEA a II-a

I.Evaluarea gradului de achiziție a competențelor dobândite de elevi în anul școlar 2023-2024

Testul inițial evaluează competențele atinse pe parcursul clasei a XI-a. Modelul propus pentru testul inițial cuprinde și evaluarea unor competențe din programa de clasa a XII-a. Includerea acestor competențe în testul inițial are ca scop realizarea unei imagini, cât se poate de obiective, a nivelului elevilor inclusiv a celor care vor susține examenul de bacalaureat.

Clasa a XI-a	Clasa a XII-a	Programa pentru Examenul de Bacalaureat
Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate	Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate	Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate
1.1. Formularea, în scris și oral, a unor opinii referitoare la o temă de istorie. 1.3. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de istorie.	1.1. Construirea unor explicații și argumente intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice.	1.1. Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric. 1.2. Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări scrise. 1.3. Evidențierea relației cauză – efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice 1.4 Formularea în scris a unor opinii referitoare la o temă de istorie.
III. Aplicarea principiilor și metodelor adecvate în abordarea surselor istorice	Aplicarea principiilor și metodelor adecvate în abordarea surselor istorice	Aplicarea principiilor și metodelor adecvate în abordarea surselor istorice
3.1. Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține / combate un punct de vedere.	3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea.	3.1 Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/combate un punct de vedere.

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ
CLASA A XII-A
1 oră/săptămână
(Model)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este 45 de minute.

SUBIECTUL I

(70 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Numărîndu-se pînă atunci printre aliații cei mai fideli ai Kremlinului, România lui Gheorghiu Dej își proclamă independența în 1961 ca răspuns la proiectele lui Hrușciiov care încurajat de succesele Pieței Comune, dorea să instaureze o specializare a sarcinilor în CAER, transformat într-un adevărat instrument de planificare supranațională. Acest plan ar fi menținut România, care figura printre statele cele mai puțin industrializate din blocul socialist, într-o situație de inferioritate față de țările mai dezvoltate din estul european ca RDG, Ungaria sau Cehoslovacia. De aceea, în timpul Conferinței la nivel înalt al țărilor din CAER din iulie 1963, Gheorghiu Dej opune un veto formal acestui proiect care, dacă ar fi fost adoptat, ar fi conferit acestei organizații o autoritate supranațională. Prin gestul său, Dej îl obligă pe Numărul Unu sovietic să bată în retragere și să dea într-un fel semnalul începutului dezagregării sovietice în Europa de Est. Prin urmare, din acest moment, românii își măresc încetul cu încetul independența, reiau legăturile cu statele care nu sunt în termeni prea buni cu URSS, cer istoricilor să rescrie istoria recentă a țării și să scoată în evidență rolul jucat de trupele românești în „războiul antinazist”, renunță la obligativitatea învățării limbii ruse în școli, refuză să se alăture Națiunilor Unite sub votul „marelui frate” și repun în sfârșit, în mod direct „problema Basarabiei”, anexată de URSS în 1940.”

(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Cea mai puternică afirmare de independență față de ordinele sovietice a constituit-o refuzul lui Ceaușescu de a participa la intervenția Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia, în 1968 și condamnarea acestei invazii. Potrivit politicii partidului, de „neamestec în treburile interne ale altui stat”, expusă în 1964, în timpul rupturii cu Uniunea Sovietică, n-a fost aproape deloc surprinzător refuzul lui Ceaușescu de a se alătura celorlalți membri est-europeni ai Tratatului de la Varșovia în invadarea de către aceștia a Cehoslovaciei, la 21 august 1968. Denunțarea invaziei a fost un act de curaj, pentru care el și țara sa au câștigat respectul lumii întregi...În același timp, la nivel economic, românii începuseră să se bucure de o îmbunătățire a nivelului de trai pe care a simțit-o, cu excepția Albaniei, întreaga Europă Răsăriteană, la sfârșitul anilor 60 și la începutul anilor 70...În decembrie 1982, Nicolae Ceaușescu a declarat că va plăti datoria externă pînă în 1990 și, pentru a realiza acest lucru, a introdus o serie de măsuri de austeritate fără egal chiar și în istoria neagră a regimurilor comuniste est-europene. La începutul anului 1982 a fost introdusă în unele orașe de provincie, raționalizarea pâinii, a făinii, a zahărului și a laptelui, iar din 1983 raționalizarea s-a extins aproape în întreaga țară cu excepția Capitalei. Rațiile lunare personale au fost reduse progresiv pînă într-atât încât, în preajma revoluției din 1989, în unele regiuni ale țării ajunseseră la un kilogram de făină, un pachet de margarină de 500 grame și cinci ouă.”

(D. Deletant, *România sub regimul comunist*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric menționat în sursa **A** **7 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa **B** **7 puncte**
3. Menționați câte o instituție precizată în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **14 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că politica partidului comunist român are la bază neamestecul în treburile interne ale altui stat **7 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*) **10 puncte**
6. Formulați, pe baza sursei **B**, un punct de vedere referitor la nivelul de trai al românilor în perioada național-comunismului, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **15 puncte.**
7. Menționați, pe baza surselor **A** și **B**, un element de constantă referitor la politică promovată față de URSS de către Gheorghe Gheorghiu Dej, respectiv, Nicolae Ceaușescu. **10 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(20 de puncte)

Argumentați, în aproximativ o pagină, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în a doua jumătate a secolului al XX-lea în Europa sunt utilizate practici politice democratice. (Se punctează **prezentarea** unui fapt istoric relevant și **utilizarea conectorilor** care exprimă cauzalitatea și concluzia.)

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

1. **7 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: România, Cehoslovacia, RDG, Ungaria, Europa de Est. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **7 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **câte 7 puncte** pentru oricare două răspunsurile: CAER, Piața Comună - sursa **A** și Tratatul de la Varșovia – sursa **B**. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** **(7px2=14p)**
4. **7 puncte** pentru scrierea literei **B**.
5. **10 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursă, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: cauză: *Acest plan ar fi menținut România, care figura printre statele cele mai puțin industrializate din blocul socialist, într-o situație de inferioritate față de țările mai dezvoltate din estul european ca RDG, Ungaria sau Cehoslovacia.* și efect: *De aceea, în timpul Conferinței la nivel înalt al țărilor din CAER din iulie 1963, Gheorghiu Dej opune un veto formal acestui proiect care, dacă ar fi fost adoptat, ar fi conferit acestei organizații o autoritate supranațională etc.*
6. **7 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor nivelul de trai al românilor în perioada național-comunismului.
câte 4 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(4px2=8p)**
Exemplu: Nivelul de trai al românilor în perioada național comunismului s-a degradat/deteriorat
Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *În decembrie 1982, Nicolae Ceaușescu a declarat că va*

plăti datoria externă până în 1990 și, pentru a realiza acest lucru, a introdus o serie de măsuri de austeritate fără egal chiar și în istoria neagră a regimurilor comuniste est-europene și Rațiile lunare personale au fost reduse progresiv până într-atât încât, în preajma revoluției din 1989, în unele regiuni ale țării ajunseseră la un kilogram de făină, un pachet de margarină de 500 grame și cinci ouă etc. **Punctajul total (15 puncte) sau cel parțial (11 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația**

7. 10 puncte pentru menționarea oricărei constante referitoare la politica promovată față de URSS de către Gheorghe Gheorghiu Dej, respectiv, Nicolae Ceaușescu. De exemplu, îndepărtarea față de URSS sau independența față de Moscova etc.

SUBIECTUL al II-lea

(20 de puncte)

20 puncte pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (organizarea de alegeri libere, adoptarea constituțiilor de natură democratică etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

II. Competențe specifice și sugestii de activități de învățare

Competența generală 1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate
Competența specifică 1.1: „Construirea unor explicații și argumente intra-și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice”.
<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor investigații având ca tematică evoluția drepturilor și libertăților cetățenești, a egalității de gen în cadrul documentelor constituționale românești; - identificarea argumentelor din diferite surse istorice pentru formularea unor judecăți proprii privind rolul mass-mediei și a propagandei în cadrul societății; - organizarea unor dezbateri având ca temă rolul separării celor trei puteri în cadrul statului (legislativă, executivă și judecătorească) în prevenirea instaurării unor regimuri autoritare/dictatoriale/totalitare.

Activitate de învățare remedială poate fi sub forma unui eseu structurat cu structură asemănătoare subiectului al III-lea – din unul din modelele pentru examenul de bacalaureat. Eseul poate fi dat ca temă pentru acasă și discutat cu elevul la întâlnirea următoare sau realizat în sala de clasă astfel încât acesta să fixeze atât conținuturile cât și competențele vizate de programă.

Astfel se poate exercita cu elevii un eseu structurat după modelul de mai jos:

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre *Democrație și totalitarism în Europa (secolul al XX-lea)*, având în vedere:

- precizarea unui fapt istoric care a contribuit la consolidarea drepturilor și libertăților cetățenești în primele trei decenii ale secolului al XX-lea;
- menționarea a două măsuri din plan intern care au consolidat regimul totalitar în deceniul cinci al secolului al XX-lea;
- prezentarea unui fapt istoric care a avut drept consecință participarea femeilor în viața politică a României în perioada postbelică;

- menționarea a două caracteristici ale presei în perioada regimului totalitar (1947-1989);
- formularea unui punct de vedere referitor la importanța dialogului intercultural în perioada postdecembristă și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Barem de evaluare și notare (50 de puncte):

Informația istorică – 44 de puncte distribuite astfel:

-4 puncte pentru precizarea oricărui fapt istoric care a contribuit la consolidarea drepturilor și libertăților cetățenești în primele trei decenii ale secolului al XX-lea (**de exemplu:** Legea electorală (1918), Constituția din 1923 etc.)

-câte 5 puncte pentru menționarea oricăror două măsuri din plan intern care au consolidat regimul totalitar în deceniul cinci al secolului al XX-lea (**de exemplu:** legea naționalizării (1948), Colectivizarea (1949-1962), planificarea economiei (1949) etc.) **(5px2=10p)**

-5 puncte pentru menționarea oricărui fapt istoric/ care a avut drept consecință participarea femeilor în viața politică a României în perioada postbelică (**de exemplu:** Legea electorală din 1946, Constituțiile din perioada 1948-1991 etc.)

-7 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect

3 puncte pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric

-câte 5 puncte pentru menționarea oricăror două caracteristici ale presi în perioada regimului totalitar (1947-1989) (**de exemplu:** cenzura, propaganda, „limba de lemn” etc.) **(5px2=10p)**

-3 punct pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la la importanța dialogului intercultural în perioada postdecembristă (**de exemplu:** promovarea toleranței, a respectului mutual etc.)

-5 puncte pentru **susținerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

-2 puncte pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

-1 punct pentru **structurarea textului** (introducere - cuprins - concluzie)

-2 puncte pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/ logice a faptelor istorice

1 punct pentru **respectarea limitei de spațiu**

Pot fi realizate și activități de învățare care să vizeze aspecte legate de cetățenie democratică, egalitate de șanse, antreprenoriat, educație interculturală sau dezvoltare personală așa cum sunt propuse în tabelul de mai jos pentru două conținuturi din domeniul de conținut *Oamenii, societatea și lumea ideilor*.

Domenii de conținut	Conținuturi	Exemple de abordări intra- și multidisciplinare cu privire la evenimente și procese istorice
	<i>Secolul XX – între democrație și totalitarism. Ideologii</i>	Educație civică: Explicați rolul puterii legislative în consolidarea unui regim democratic din Europa Occidentală în perioada interbelică utilizând două argumente istorice.

OAMENII, SOCIETATE A ȘI LUMEA IDEILOR	<i>și practici politice în România și Europa</i>	Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia ideologiile totalitare și-au propus formarea „omului nou” (se evaluează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea a minim doi conectori care exprimă cauzalitatea și a unui conector care exprimă concluzia).
		Educație pentru cetățenie democratică, egalitate de șanse: Identificați două asemănări și două deosebiri între statutul femeii în cadrul regimurilor democratice și totalitare în perioada postbelică (puteți utiliza și diagrama Venn) Prezentați două măsuri cu un caracter discriminatoriu care s-au adoptat în România în deceniile patru și cinci al secolului al XX-lea.
		Educație antreprenorială: Explicați contextul adoptării Legii naționalizării (11 iunie 1948) utilizând două argumente istorice. Analizați impactul Colectivizării agriculturii în România (1949-1962) și menționați două consecințe (economice sau sociale).
		Educație privind mass-media inclusiv abordarea critică a surselor de informare: Formulați o opinie referitoare la afirmația că „ <i>Presă este cea de-a putere în cadrul statului</i> ”. Argumentați-vă opinia cu două fapte istorice din perioada postbelică. Precizați rolul cenzurii în cadrul regimurilor totalitare din prima jumătate a secolului al XX-lea.
		Gândire critică, oratorie și dezvoltare personală: Analizați discursurile a doi lideri politici extremiști (de dreapta sau de stânga). Identificați două asemănări și două deosebiri în discursul public. Redactați un discurs (de maxim 100 de cuvinte) în care să argumentați importanța toleranței față de pluralismul opiniilor.
		Educație interculturală: Prezentați două personalități din cadrul unei minorități din România care au contribuit la promovarea valorilor democratice în perioada interbelică. Explicați statutul unor minorități etnice (evreii, rromii) în perioada 1938-1944. Argumentați-vă opinia cu două fapte istorice.
	<i>Constituțiile România</i> <i>din</i>	Educație civică: Identificați principalele drepturi și libertăți cetățenești din cadrul Constituțiilor din 1866 și 1923. Formulați o opinie referitoare la aplicarea drepturilor și libertăților cetățenești prevăzute în Constituțiile totalitare (1948, 1952 și 1965).
Educație pentru cetățenie democratică, egalitate de șanse: Menționați principalele drepturi politice ale femeilor din cadrul Constituției din 1991 (revizuită în 2003). Prezentați evoluția statutului femeii în societatea românească pe baza Legilor fundamentale din perioada 1866-1991.		

		<p>Educație antreprenorială: Analizați prevederile referitoare la economie în cadrul Constituțiilor totalitare (1948, 1952, 1965). Precizați statutul proprietății în cadrul Constituțiilor monarhice (1866, 1923 și 1938).</p>
		<p>Educație privind mass-media inclusiv abordarea critică a surselor de informare: Realizați un studiu de caz privind rolul mass-mediei în dezbateră publică privind adoptarea Constituției din 1923 sau 1991. Formulați o opinie referitoare la rolul propagandei în promovarea Constituțiilor totalitare (1948, 1952 și 1965).</p>

Competența generală 1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate

Competența specifică *1.2. Utilizarea termenilor/conceptelor specifici(e) istoriei în contexte care implică interpretări și explicații interdisciplinare

- organizarea unui atelier de scriere creativă (elaborarea unor jurnale care valorizează experiența participării la activități legate de trecutul unui spațiu istoric/ al unei comunități umane, articole de presă;
- realizarea unor comparații care să pună în evidență asemănări și deosebiri culturale, pornind de la vizitarea unor muzee/spații expoziționale care reflectă patrimoniul cultural/moștenirea culturală, tradițiile și obiceiurile diferitelor comunități/minorități/culturi).
- elaborarea unor eseuri tematice argumentative referitoare la un fapt istoric prin folosirea informațiilor din diferite surse
- realizarea de activități cu tematică istorică prin utilizarea metodelor nonformale (ex: „biblioteca vie”, „teatru-forum”, „cafeneaua publică”)
- elaborarea unor proiecte interdisciplinare cu privire la un eveniment/proces/personaj istoric folosind informații diverse.

Studiați sursele de mai jos și răspundeți cerințelor:

Sursa :A

„Malul deluros pare să fie puternic ocupat. Se văd ici-colo rețele de sârmă, creneluri de tranșee. Mă întreb cum vom trece apa adâncă și vijelioasă a Oltului, sub focul mitralierelor. Am anticipat viziunea miilor de morți, a uraganului de obuze, a trupurilor zvârlite în aer.(....)

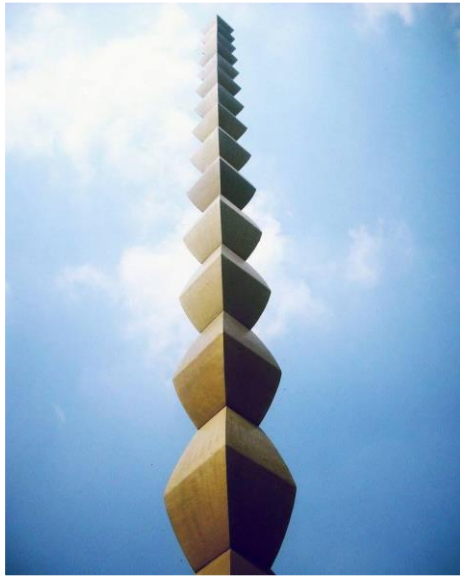
Totuși în fiecare zi ne ridicăm pe malul râpei și privim dealul de dincolo, cu mistuitoarea curiozitate cu care un condamnat ar privi pe fereastră cum i se construiește eșafodul în curtea închisorii. Întârziem mereu, căci știm că se fac pregătiri anume pentru marea luptă. Aflăm de căderea Turtucaiei și o socotim ca pe o cădere oarecare a Branului, destul de umiltoare, de altfel, pentru ca s-o putem admite.

Acum salva de obuze, urlând aprig peste capetele noastre, se prăbușește în mijlocul drumului, departe, în spatele meu, în plină coloană, ridicând, ca niște brazi, pământul negru. Oamenii fug în toate părțile, ca o adunare în care a lovit trăsnetul. Spre norocul lor, la dreapta, pârâul mocirlos are un mal mai râpos, care îi poate ascunde de vedere. Se năpustesc mulți acolo. (...)Ne retragem în scurt timp pe muchia râpii și tragem mereu, senin, fără să știm ce se întâmplă. E un schimb viu de răpăieli și fâșâituri, când dau și eu, agitând mâna, semnul retragerii. Acum pornesc iar spre noi. Pesemne că plecarea noastră nu mai este conform planului lor, pentru că trăsnetele de obuze se prăbușesc acum în plutonul meu. Cădem acum cu sufletele rupte, în genunchi ne aruncăm în jos, care cum putem, apoi alergăm, coborâm speriați, împrăștiați, fără să știm câți mai suntem, mai ales acoperiți de pământ și fum cum arătăm. Cad sleit și nemângâiat. Interminabilul bombardament a sfărâmat toate resorturile din mine. Mă întreb întâi, lungit în șanțul șoselei,

dacă nu am fost prea de tot demoralizat de focurile de baraj. E o întrebare care nu m-a slăbit niciodată în război, dar care acum mă chinuie mai stăruitor ca oricând: Altul, în locul meu, s-ar fi purtat mai demn?(...) Sunt dintr-un neam inferior? Ce aş fi făcut dacă aş fi fost la Verdun sau dacă aş fi fost pe Somme, în uraganul de obuze unde trag mii de tunuri odată? E aceasta inferioritate de rasă? Ei nu sunt din carne şi nervi ca noi? Ce suflet au, de pot avea tăria să îndure atâta? Nu credeam în nimic (...) nici măcar în Dumnezeu (...) şi această zi arătându-mi limitele voinţei şi ale personalităţii în comparaţie cu alţii, mă dovedea într-o inferioritate de epavă.”

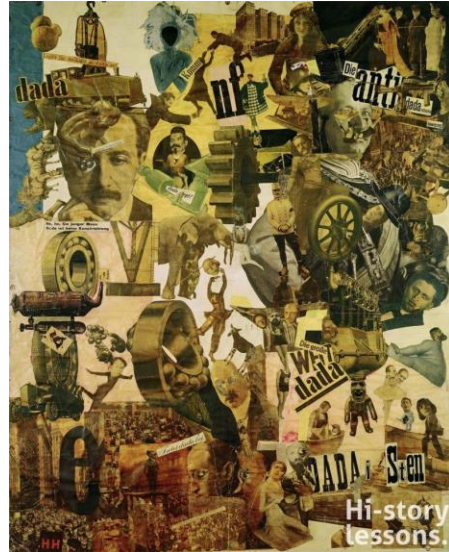
(Camil Petrescu, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*)

B

Constantin Brâncuși, *Coloana Infinitului*

C

Hannah Höch, *Cut with the Kitchen Knife through the Last Weimar Beer-Belly Cultural Epoch in Germany*

- Identificați tipul de izvor istoric reprezentat de cele trei surse .
- Precizați procesul istoric la care se raportează cele trei surse.
- Precizați pe baza sursei A, două acțiuni militare desfășurate în spațiul românesc, respectiv în spațiul european.
- Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect)
- Prezentați pe baza surselor istorice A și C, drama psihologică trăită de soldat în timpul conflictelor militare.
- Pornind de la sursele A, B, C, prezentați o altă creație literară/artistică care tratează problema războiului.
- Menționați o asemănare, respectiv o deosebire între sursele B și C.
- Formulați pe baza surselor A, B, C, un punct de vedere cu privire la impactul războiului asupra oamenilor de cultură.
- Elaborați un text –„Scrisoare de pe front” din perspectiva soldatului/reporterului de război.
- Realizați un eseu de o pagină având ca subiect conceptele „Război și Pace”
-

Competența generală 2 Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice

Competența specifică **2.1. Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale

- realizarea de proiecte de grup referitoare la evenimente/fapte istorice din diferite perioade de timp
- redactarea unor prezentări digitale cu rolul de a sublinia evoluția societății, utilizând diverse aplicații online
- realizarea unor dezbateri în care să se analizeze consecințele acțiunii umane pe baza resurselor multimedia

Pentru atingerea competenței specifice ****2.1. Construirea unor demersuri de tip analitic cu privire la situații și contexte economice, sociale, politice, culturale** - derivată din competența generală 2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice - elevii pot fi implicați în REALIZAREA DE FIȘE BIOGRAFICE ale domnitorilor români, pe unitatea de conținut *Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității*. Se identifică spațiul și timpul istoric în care au acționat, se analizează faptele din politica internă sau externă, sau rolul avut în derularea evenimentelor, se stabilește impactul acțiunilor lor asupra societății, sau a perioadei în care au trăit. În acest fel, elevii exersează competențele de comunicare, de utilizare a noilor tehnologii și însușirea cunoștințelor referitoare la rolul personalităților istorice în evoluția evenimentelor pe plan politic, social, economic și cultural. De asemenea, pentru a dezvolta capacitatea de analiză și gândirea critică, se poate folosi analizarea unui eveniment din perspective multiple, solicitându-li-se elevilor să exprime o opinie sau un punct de vedere în legătură cu prezentarea diferită a acestuia. Se poate folosi o asemenea analiză pentru o evaluare de parcurs, care să demonstreze atingerea acestei competențe specifice.

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Sinan Pașa, isprăvind podul [peste Dunăre] atinge malul Țării Românești, îl ocupă (...) și în locul ce se cheamă Călugăreni (...) își așază corturile. (...) În următoarea zi, de 13 august [1595, Mihai Viteazul] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii resping pe creștini, aceștia se retrag (...) și pierd 11 tunuri. Era nevoie neapărat în clipa aceea de o acțiune eroică, de o ispravă măreață, care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. Atunci mărinosul [Mihai Viteazul], (...) a smuls o secure sau o sulită ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie în bucăți cu sabia o altă căpetenie și, luptând bărbătește, se întoarce nevătămat. (...) Făcându-se așa mare învălmășeală, (...) până seara au fost redobândite cele 11 tunuri. (...) Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război. "

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „Veți ști că după ce am venit cu oștile pe pământul Valahiei, blestematul și nelegiuitul de Mihai [Viteazul] a venit cu oastea împotriva armatei musulmane și după ce ne-am luptat cu el [la Călugăreni], a fost înfrânt acest nelegiuit cu oastea sa și pus pe fugă și așa am sosit în orașul București [apoi] în orașul Târgoviște și acolo (...) a început să se facă o cetățuie. (...) Dar în timpul acesta, (...) cum nu se găseau nici alimente, nu s-au putut ține în frâu [cavalerii]...s-au tras mulți dintre ei înapoi și au plecat de acolo, căci blestematul de voievod al Transilvaniei, unindu-se cu nelegiuitul Mihai, au venit ... Cu vreo 50-60000 de necredincioși cu hotărâre să ne atace (...) și s-au tăbărât, chiar în aceeași zi, în care noi am plecat din Târgoviște [spre București] și (...) nerămânând acolo doar 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul... Și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o."

(*Raportul lui Sinan-pașa despre campania din Țara Românească*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **5 puncte**
2. Precizați, din sursa B, un oraș ocupat de otomani. **5 puncte**
3. Menționați, din sursa A, o informație referitoare la rezultatul luptei de la Călugăreni. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea în care este apreciată contribuția lui Mihai Viteazul în lupta antiotomană, susținându-l cu o explicație din text. **10 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni diplomatice întreprinse de români în Evul Mediu în afara celor la care se referă sursele date. **20 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia între secolele al XVII-lea - al XVIII-lea instituția centrală din spațiul românesc evoluează (se punctează și folosirea conectorilor care arată cauza: pentru că, deoarece fiindcă și efectul : așadar, astfel, ca urmare etc.) **15 puncte**
- Oficiu 10 puncte**

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- **5 puncte** pentru răspunsul: secolul al XVI-lea.
- **5 puncte** pentru răspunsul: Târgoviște
- **5 puncte** „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul], (...) a smuls o secure sau o sulită ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie în bucăți cu sabia o altă căpetenie și, luptând bărbătește, se întoarce nevătămat”, „făcându-se așa mare învălmășeală (...) până în seară au fost redobândite cele unsprezece tunuri”. În concluzie, domnitorul român i-a învins pe otomani. Se acordă 5 puncte pentru punctul de vedere și câte 5 puncte pentru fiecare transcriere.
- **10 puncte** – Din raportul lui Sinan-pașa reiese că Mihai a fost învins la Călugăreni, – informațiile sunt: „a fost înfrânt acest nelegiuit cu oastea sa și pus pe fugă”, „nerămânând acolo doar 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul... Și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o.”. Se acordă **5 puncte** pentru punctul de vedere și câte **5 puncte** pentru fiecare transcriere.
- **câte 10 puncte** pentru prezentarea fiecărei acțiuni diplomatice: respectiv:
 - **câte 4 puncte** pentru menționarea acțiunii,
 - **câte 3 puncte** pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate respectiv a câte două aspecte referitoare la aceasta. Spre exemplu, tratatele cu caracter antiotoman încheiate de Mircea cel Bătrân, sau Stefan cel Mare, cu Ungaria – prevedeau ajutor antiotoman și domnitorii români primeau feude în Transilvania, tratatele cu Polonia încheiate de domnitorii români – prevedeau ajutor militar reciproc și negustorii de ambele părți primeau privilegii, aderarea Țărilor Române la Liga Sfântă etc.
- **15 puncte** pentru menționarea oricărui argument istoric care susține afirmația dată și folosirea a cel puțin doi conectori de cauzalitate (pentru că, deoarece fiindcă etc. - și efectul - așadar, astfel, ca urmare etc. Din oficiu, se acordă 10 puncte.

Descriptori de performanță:

- **nivel minim** - rezolvă sarcina parțial, având dificultăți în utilizarea termenilor istorici, în încadrarea în timp și spațiu a evenimentelor, în formularea punctului de vedere, identificarea informațiilor care îl susțin, formulează vag o concluzie. Pentru a atinge acest nivel, elevii trebuie să încadreze corect evenimentele în spațiu și timp și să identifice două dovezi, privind acțiunile antiotomane lui Mihai Viteazul.
- **nivel mediu** - rezolvă sarcina cu mici erori care țin de utilizarea termenilor istorici, formularea punctului de vedere, respectiv a concluziei. Formulează corect punctul de vedere, utilizând două informații concludente privind acțiunile antiotomane.
- **nivel maxim** - rezolvă corect toate sarcinile, compară informațiile din textele-suport, formulează punctul de vedere, argumentează .

Recomandări pentru construirea învățării remediale pentru elevi care se confruntă cu dificultăți de învățare, respectiv cu risc de eșec școlar:

- pentru elevii care se confruntă cu dificultăți de învățare, profesorul propune realizarea unei fișe de construire a unui punct de vedere/argument pe baza unor imagini, secvențe din film istoric, realizarea unor eseuri tematice, cu cerințe clar specificate, cu indicarea anumitor surse;
- în situația când există elevi cu situație de eșec școlar, se vor realiza activități de lucru individual pentru nivel minim și mediu (exerciții de formulare a unui argument, a unui punct de vedere, de extragere a unei informații esențiale dintr-un mesaj, activități pe perechi).

Competența generală 2 Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice

Competența specifică 2.2 Proiectarea unui demers de cooperare pentru identificarea și realizarea unor scopuri comune

- realizarea de proiecte de grup referitoare la evenimente/fapte istorice din diferite perioade de timp
- redactarea unor prezentări digitale cu rolul de a sublinia evoluția societății, utilizând diverse aplicații online
- realizarea unor jocuri de rol în care să se analizeze consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia

EXEMPLIFICARE ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE

Conținut asociat:

România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste.

Activitate de învățare:

Realizarea unor jocuri de rol în care să se analizeze consecințe ale acțiunii umane pe baza resurselor multimedia- prezentarea epocii național-comuniste din România prin aplicarea metodei *Pălăriile gânditoare*.

Descrierea activității:

Elevii vor fi împărțiți în 6 grupe, fiecare dintre ele fiind reprezentată de câte o pălărie.

Metoda pălăriilor gânditoare este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă.

Fiecare din cele șase pălării gânditoare are câte o culoare: alb, galben, negru, roșu, verde, albastru.

- ✓ Pălăria albă oferă o privire obiectivă asupra informațiilor;
- ✓ Pălăria galbenă oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației;
- ✓ Pălăria neagră oferă o perspectivă întunecoasă, tristă, sumbră asupra situației în discuție;
- ✓ Pălăria roșie oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor;
- ✓ Sub pălăria verde elevul are idei noi, inovatoare;
- ✓ Pălăria albastră exprimă controlul procesului de gândire;

Pălăria albă

Sarcina de lucru: *Prezentați în mod obiectiv, bazându-vă pe fapte concrete, epoca lui Nicolae Ceaușescu. Cum a fost în perioada destinderii și cum a fost în timpul socialismului dinastic?*

Răspuns- Se prezintă perioada regimului național-comunist.

Pălăria galbenă

Sarcina de lucru: *Identificați și prezentați aspecte pozitive ale epocii lui Nicolae Ceaușescu.*

Răspuns- Se prezintă avantajele epocii lui Nicolae Ceaușescu.

Pălăria neagră

Sarcina de lucru: *Prezentați aspectele negative ale epocii lui Nicolae Ceaușescu. De ce credeți că nu a procedat altfel?*

Răspuns- Se prezintă dezavantajele epocii lui Nicolae Ceaușescu.

Pălăria roșie

Sarcina de lucru: *Prezentați ce sentimente credeți că aveau oamenii față de regimul lui Nicolae Ceaușescu.*

Răspuns- Se prezintă sentimentele față de această epocă.

Pălăria verde

Sarcina de lucru: *Propuneți alternative la modul de guvernare a lui Nicolae Ceaușescu.*

Răspuns- Se prezintă alternativele politicii sale care puteau să mențină regimul național-comunist.

Pălăria albastră

Sarcina de lucru: *Care este concluzia care se desprinde din toate prezentările? Putem să rezumăm?*

Răspuns- Se prezintă punctele tari și punctele slabe ale regimului național-comunist

Descriptori de performanță:

Com-petența vizată	Nivel minim de performanță	Nivel mediu de performanță	Nivel înalt de performanță
2.2	Rezolvă parțial sarcina, având dificultăți în finalizarea materialului, în identificarea măsurilor, colaborează puțin și utilizează puține informații.	Rezolvă sarcina cu mici erori, colaborează frecvent cu membrii echipei, utilizează suficiente informații în prezentarea materialului.	Rezolvă corect toate sarcinile, își asumă roluri în cadrul echipei, utilizează diverse informații pentru prezentarea materialului.

Competența generală 2 Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice

COMPETENȚA 2.3 Descoperirea constantelor în desfășurarea faptelor istorice studiate

- identificarea elementelor de continuitate în procese istorice asemănătoare pe baza surselor la prima vedere
- recunoașterea elementelor de schimbare în evoluția comunității umane pe baza surselor istorice
- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite, în vederea stabilirii unor asemănări și a unor deosebiri
- realizarea unor interviuri din care să rezulte evoluția unor aspecte de viață cotidiană

Competența 2.3. situează studiul istoriei în contextul secolului al XXI-lea, deoarece studiul istoriei trebuie să le dea elevilor posibilitatea de a reflecta, de a analiza și emite judecăți de valoare, astfel încât să poată fi identificate aspectele de continuitate și constanță.

Competența 2.3 este responsabilă de adecvarea studiului istoriei la nevoile de adaptare la viața cotidiană, stimulează la elevi dezvoltarea competențelor cheie transferabile și consolidează deprinderi și atitudini afective și cognitive care favorizează succesul și performanța în studiul istoriei.

Un aspect important în evidențierea caracteristicilor specifice care fac studiul istoriei necesar și semnificativ din punct de vedere educațional se referă la scopul însuși al învățării istoriei în școală: ce face ca aspectele specifice ale trecutului să fie semnificative din punct de vedere istoric și din perspectiva prezentului? Ce relații între oameni, evenimente și fenomene sunt deosebit de importante și pot servi unei mai bune înțelegeri a trecutului, dar și integrării informațiilor istorice în procesele cotidiene de adaptare?

DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ – Competența 2.3: Descoperirea constantelor în desfășurarea faptelor istorice studiate

Nivel de competență	Schimbare și continuitate - Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate:
maxim	<ul style="list-style-type: none"> • explică schimbarea și continuitatea ca procese istorice; • integrează conceptele, evenimentele sau fenomenele istorice într-un context mai larg (cultural/social/economic/politic) la care acesta se raportează; • diferențiază aspectele, generale și cele particulare în istorie și societate; • analizează situații diferite pentru a identifica elementele de continuitate și factori care favorizează schimbarea; • utilizează criterii diverse, legate de spațiu/timp/grupuri și comunități etc., pentru a descoperi factori de constanță.
mediu	<ul style="list-style-type: none"> • identifică schimbarea și continuitatea în istorie; • utilizează criterii diverse, legate de spațiu/timp/grupuri și comunități etc., pentru a descoperi factori de constanță • diferențiază aspectele, generale și cele particulare în istorie și societate;
minim	<ul style="list-style-type: none"> • identificarea cauzelor care duc la schimbări; • identificarea asemănărilor între fapte/evenimente • integrarea evenimentelor într-un șir de alte evenimente locale, naționale, universale

Activități de învățare - - *identificarea elementelor de continuitate în procese istorice asemănătoare pe baza surselor la prima vedere*

Conținuturi asociate: *Constituțiile României*

Metoda didactică: **Mozaicul** - îmbină învățarea individuală cu învățarea în echipă, fiind o metodă de învățare prin cooperare.

Organizarea activității:

- profesorul comunică elevilor tema activității;

- se formează grupurile de lucru, profesorul împărțind clasa în echipe eterogene, de câte 5 elevi. Fiecare elev din grupă trebuie să devină „expert” în studierea în mod independent a temei sau subtemei aferentă numărului său;

- profesorul distribuie fiecărei echipe și fiecărui membru al echipelor materialele didactice necesare realizării sarcinii de lucru: manualul, extrase din lucrarea *Constituțiile României – texte, note, prezentare comparativă*, culegeri de texte istorice etc.

- fiecare echipă primește o fișă – expert cuprinzând textele pe baza cărora vor efectua sarcinile de lucru pentru exemplificarea aspectelor de constanță și respectiv continuitate legate de Constituțiile României;

Activitatea grupurilor de experți:

După parcurgerea fazei de lucru independent experții se reunesc în grupuri cu scopul de a dezbate împreună sarcina de lucru care le revine.

Desfășurarea activității: Profesorul anunță noul conținut (*Constituțiile României*) și prezintă metoda folosită (mozaicul). Sunt realizate șase echipe de învățare, cu mențiunea că fiecare elev trebuie să devină „expert” în tema alocată de profesor:

- Echipa 1: Cauza adoptării constituțiilor.
- Echipa 2: Forma de guvernământ și caracterul statului.
- Echipa 3: Puterile statului.
- Echipa 4: Drepturi și libertăți cetățenești.
- Echipa 5: Sistemul de vot.
- Echipa 6: Regimul proprietății.

Fiecare echipă primește o fișă – expert cuprinzând sarcina de lucru propusă:

Activitatea grupurilor de experți: scopul comun al fiecărui grup de experți este să se informeze cât mai bine pentru înțelegere și pentru a fi capabil să transmită colegilor din echipa sa informațiile relevante pentru rezolvarea corectă a sarcinii de lucru.

Reîntoarcerea la echipele de învățare: experții se reîntorc la echipa inițială după ce aceștia apreciază că au atins nivelul de expertiză necesară. Obiectivul echipei este acela ca toți membrii să stăpânească conținutul celor 5 teme avute în vedere. Profesorului are rolul de a supraveghea activitatea de învățare, având grijă ca noile cunoștințe să fie transmise corect, să răspundă la întrebări mai dificile, să încurajeze cooperarea și să asigure participarea activă a tuturor elevilor.

În faza finală de evaluare, grupurile de experți prezintă rezultatele în fața întregii clase, iar profesorul oferă feedback individual și de grup.

Activități de învățare - - *compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite, în vederea stabilirii unor asemănări și a unor deosebiri*

Conținuturi asociate: *Secolul al XX-lea – democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în Europa și România*

Metoda didactică: „**Diagrama Venn**” – metodă grafică utilizată pentru a compara procese/fapte istorice, îmbinând învățarea individuală cu învățarea cu cea în echipă.

Metoda este eficientă în dobândirea competenței 2.3, deoarece elevii compară două fapte istorice/procese istorice și identifică elementele de continuitate și schimbările în evoluția acestora.

Organizarea activității:

- profesorul comunică elevilor tema activității;
- se constituie perechile sau, după caz, echipele de lucru;
- profesorul transmite elevilor aspectele legate de ideologiile și practicile politice pe care aceștia trebuie să le compare;

Desfășurarea activității:

- fiecare pereche completează un cerc cu câte una din ideologiile/practicile politice pe care le-au avut de comparat; în zona suprapusă se notează asemănările și se realizează „diagrama perechii”;
- dacă activitatea se desfășoară pe grupe, atunci se afișează produsele grupelor.
- se prezintă mai multe produse și se analizează corectitudinea lor; dacă este cazul, se completează și se corectează elementele de conținut prezentate.

La sfârșitul activității profesorul evaluează și notează elevii și oferă feedbackul individual sau, după caz, de grup.

Pentru activitățile de predare, de fixare a cunoștințelor predate și de recapitulare aferente temei **Constituțiile României** se recomandă și utilizarea <https://digitaledu.ro/constitutiile-din-romania-suita-de-activitati/>, autor Daniela Ramona Croitoru, Liceul Ștefan Procopiu, Vaslui.

Bibliografie:

https://www.edu.gov.mb.ca/m12/frpub/ped/sh/dmo-imm_s3/docs/iv.pdf

<https://vcaa.vic.edu.au/Documents/vce/adviceforteachers/history/2021HowToUseVCEHistoryPerformanceDescriptors.docx>

Gh. Iutiș, Argentina Pânzariu, Valeria Iriciuc, *Ghid metodic pentru studenți și profesori debutanți. Istorie*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2005.

CNPEE, *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a în anul școlar 2023-2024. Istorie*, București, 2023.

Competența generală 2. Exersarea demersurilor și acțiunilor civice democratice
Competența specifică **2.4. Compararea și evaluarea unor argumente diferite în vederea formulării unor judecăți proprii
<ul style="list-style-type: none">- rezolvarea unor exerciții de formulare a argumentelor care susțin un punct de vedere, pe baza surselor istorice tipărite/ online- rezolvarea, în format letric sau digital, a unor exerciții de ierarhizare a argumentelor care susțin puncte de vedere diferite referitoare la un fapt/proces/personaj istoric- realizarea unor dezbateri asupra unor fapte/procese/personalități istorice interpretat din perspective multiple

Conținut: **Studiu de caz: Diplomația românească între Tratatul de la Varșovia și Uniunea Europeană.*

Activitatea – realizarea unei dezbateri referitoare la participarea României la organizațiile internaționale în perioada postbelică, utilizând metoda Philips 6/6. Philips 6/6 este o metodă interactivă, care stimulează creativitatea elevilor, poate fi utilizată atunci când se urmărește abordarea unui subiect (în acest caz - participarea României la organizațiile internaționale în perioada postbelică) din mai multe puncte de vedere, atât în lecțiile de predare-învățare (în etapele de evocare și de reflecție), cât și pentru sistematizarea cunoștințelor, respectiv evaluare (când se discută colectiv punctele de vedere exprimate, pe baza ierarhizării argumentelor prezentate).

Timp: 1 oră

Desfășurarea activității:

Etapa de evocare (15 minute): Profesorul prezintă elevilor tema pe care o vor aborda în cadrul dezbaterii: participarea României la organizațiile internaționale în perioada postbelică a avut efecte benefice pentru România, precizând faptul că organizațiile de referință sunt Tratatul de la Varșovia, Organizația Națiunilor Unite, Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunea Europeană. Profesorul distribuie elevilor fișele cu textele-suport și le solicită să identifice argumente care pot susține/ combate un punct de vedere oprivind participarea României la organizațiile internaționale. Activitate frontală – conversație de ancorare: *Ce argumente considerați că sunt mai importante în susținerea punctului vostru de vedere?*

Sursele distribuite elevilor:

Sursa A – Integrarea europeană

”Putem observa așadar că, până la formularea unei strategii comune a Comunităților Europene (pe cale să se transforme în Uniunea Europeană) față de fostele state comuniste din Europa Centrală și Răsăriteană, statele occidentale, inclusiv Franța, au procedat la măsuri ”individualizate” de stimulare a democratizării și de monitorizare a progreselor democratice. În cazul României, ținând seama de maniera inedită în care a avut loc căderea regimului comunist și, mai apoi, date fiind episoadele de violență generate de contestarea repetată și radical a noii puteri de la București, măsurile întreprinse initial de statele occidentale (și, în mod particular, de Franța) vizau impunerea intrării pe un ”făgaș pașnic” a societății românești, corelată cu sprijinirea direct a populației confruntate cu lipsuri materiale acute. (...) Cum statele central-est-europene evoluau în ritmuri diferite, însă solicitau aproape la unison includerea în structurile europene, formularea unei strategii a U.E. față de aceste țări și, mai ales, constituirea unui set de criterii unitare pentru includerea lor în valurile succesive de extindere deveneau imperios necesare. Criteriile stabilite la summitul de la Copenhaga din 1993 deschid posibilitatea extinderii Uniunii, însă impun statelor central-est-europene o

serie de condiții dificil de îndeplinit, de natură să structureze transformările instituționale și macroeconomice, precum și politicile publice globale și sectoriale pentru cel puțin un deceniu.”

(Valentin Naumescu, *România, Marile Puteri și ordinea europeană: 1918-2018*)

Sursa B – România și Pactul de la Varșovia

”România este singura țară din Pactul de la Varșovia care n-a trimis trupe în Cehoslovacia în august 1968. Această hotărâre a fost interpretată la acea vreme ca o incontestabilă dovadă de independență. Regimul românesc dovedea că în universal comunist European poate exista o cale națională și mai ales autonomia față de dictatul de la Moscova să spulbere această speranță. Albania lui Enver Hodja se emancipase și ea, dar această mica țară mediteraneeană, nesemnificativă din punct de vedere strategic, nu mai era, din 1961, membră a Pactului de la Varșovia. Cu România lucrurile stau altfel, ponderea ei geografică și demografică – e cea mai mare și cea mai populată dintre ”democrațiile populare” după Polonia, importanța sa strategică în fața Turciei, membră în NATO, și mai ales granița sa comună cu URSS îi confer responsabilități aparte în dispozitivul de control sovietic.”

(Thierry Wolton, *O istorie mondială a comunismului: Încercare de investigație istorică*, vol.I.)

Sursa C – România și O.N.U.

”De la început, Ceaușescu a respins cu consecvență și îndârjire posibilitatea ca dezvoltările novatoare din URSS ar putea fi aplicate și în România. Pe măsura derulării perestroikăi și glasnostului, Ceaușescu a devenit tot mai insistent în sublinierea necesității ca fiecare stat socialist să-și urmeze propria cale. (...) Izolarea totală a regimului Ceaușescu, inclusiv în raport cu țările Tratatului de la Varșovia a ieșit mai pregnant la iveală atunci când Comisia pentru Drepturile Omului a Națiunilor Unite a decis să formeze o comisie pentru investigarea situației din România, prima investigație de acest fel autorizată în vreo țară în ultimii 5 ani. Rezoluția adoptată la Geneva, la 9 martie 1989, condamnă violarea Drepturilor Omului în România, ea marcând simbolic un moment de vârf al discreditării internaționale a regimului de la București. Faptul că proiectul de rezoluție a fost susținut de Ungaria, iar Uniunea Sovietică, Bulgaria, Germania Răsăriteană s-au abținut de la votarea sa (fiind pentru prima dată când Kremlinul nu a votat la O.N.U. în sprijinul unei țări membre a Tratatului de la Varșovia) vorbește de la sine despre poziția deosebit de precară a României pe arena internațională, inclusiv între statele blocului răsăritean.”

(Adrian Pop, *Tentația tranziției. O istorie a prăbușirii comunismului în Europa de Est*)

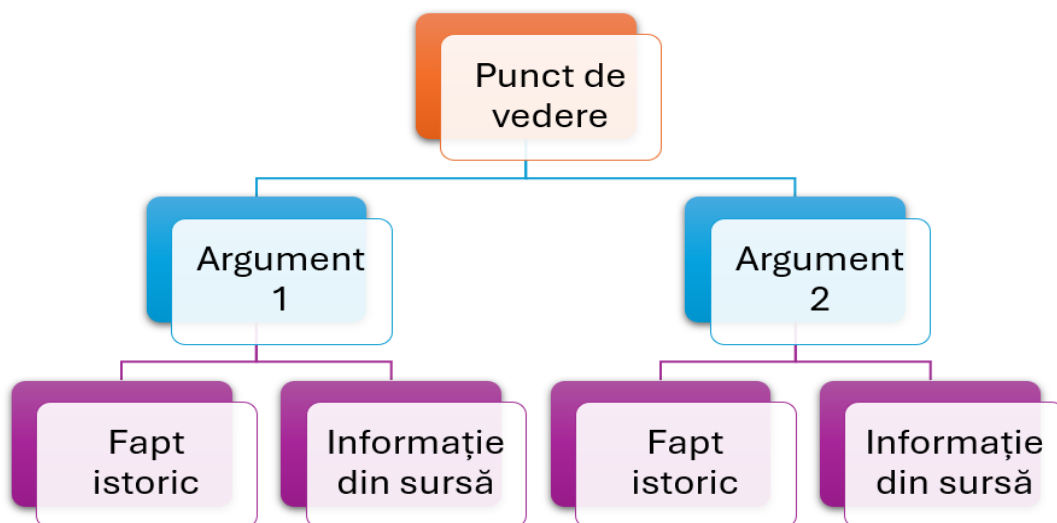
Sursa D – România și N.A.T.O.

”Alegerile din 2004 au fost câștigate de opoziție, noul prim-ministru fiind liberal, dar președintele provenind tot dintr-o facțiune social-democrată, rebotezată cu numele de Partidul Democrat Liberal. Faptul demonstrează că și în România, în ciuda greutăților, s-a reinstaurat democrația. (...) Imediat după 1989 românii au vrut să scape repede de ”lagărul socialist”, de alianțele comuniste impuse de ”marele vecin de la Răsărit” și să intre în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.) și Uniunea Europeană (U.E.). Numai că nu era atât de simplu cum credeau românii. Țara moștenise o situație dezastruoasă și, mai ales, o economie centralizată, formată din uzine uriașe, combinate și fabrici care consumau mult și produceau puțin. La acestea se adăugau multă sărăcie, copiii orfani, șomaj, inflație, corupție, emigrație, drepturi ale omului încălcate etc. Erau, prin urmare, suficiente motive pentru care românii să nu fie aleși de la început între ”premianții” invitați să intre în N.A.T.O., adică în ”plutonul fruntaș” format din polonezi, cehi, slovaci și unguri. (...) Totuși, în urma unor progrese interne abia vizibile și a unei situații internaționale modificate (după atacurile teroriste din America, de la 11 septembrie 2001), România a fost invitată în 2002 să adere oficial la N.A.T.O., iar în anul 2004 a devenit efectiv membră a acestei organizații.”

(Ioan-Aurel .Pop, *Scurtă istorie ilustrată a românilor*)

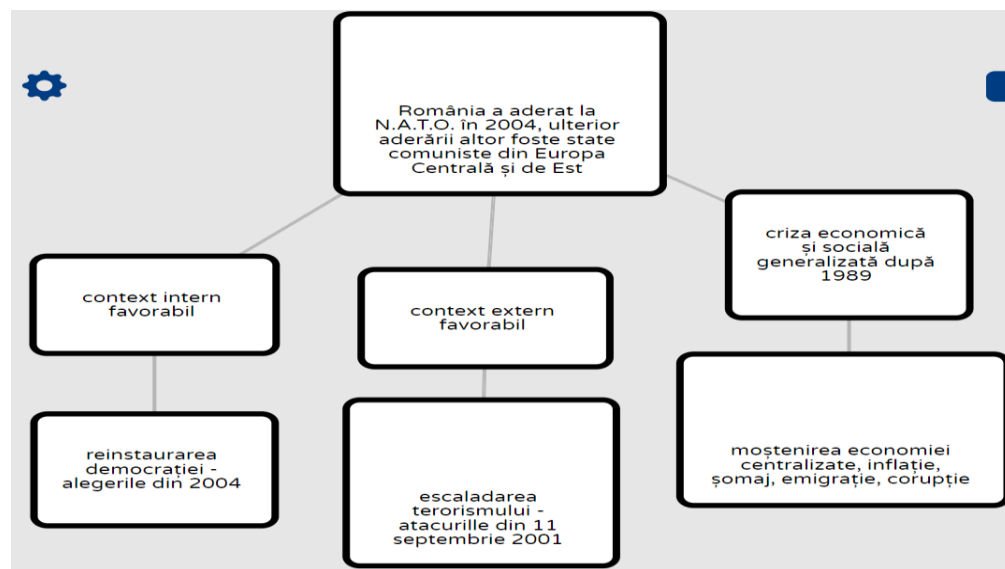
Se solicită elevilor să-și exprime opinia folosind argumente pro și contra selectate și din sursele date, iar în funcție de opinia exprimată clasa este împărțită în două mari grupe. Fiecare grupă este organizată în echipe de câte 6 elevi (4 membri, 1 secretar care consemnează ideile exprimate de colegi, 1 lider care conduce dezbaterile în cadrul echipei și prezintă concluziile).

Etapa de realizare a sensului (20 minute): Fiecare echipă discută liber 6 minute problema în dezbateri, formulează punct de vedere susținute de argumente pe baza surselor istorice. Ordonarea și ierarhizarea argumentelor se realizează prin completarea de către secretar a unei hărți conceptuale ierarhice (în format letric sau digital). Harta conceptuală asigură reprezentarea grafică, vizuală, structurează și clasifică conceptele, procesele, argumentele, faptele istorice, dar permite în același timp și efectuarea de asocieri. În același timp, harta conceptuală reprezintă și o metodă alternativă de evaluare, care poate fi utilizată de cadrul didactic pentru evaluarea activității elevilor și nivelul de realizare a competenței specific. La clasă pot fi utilizate foi de flip-chart și markere distribuite fiecărei echipe de elevi. Model de hartă conceptuală ierarhică:

Harta conceptuală ierarhică poate fi realizată în format digital prin utilizarea aplicațiilor MindMeister, GitMind, MindMup, Popplet (aplicație online gratuită care permite realizarea de hărți conceptuale online, dezvoltată de digitaledu.ro).

Model de utilizare a aplicației Popplet în ierarhizarea argumentelor referitoare la aderarea României la N.A.T.O., pe baza informațiilor din sursa D:

Dezbateri se încheie prin prezentarea concluziilor de către fiecare dintre liderii echipelor în fața clasei.

Etapa de reflecție (15 minute): Discuția colectivă a punctelor de vedere exprimate pe baza ierarhizării argumentelor prezentate și stabilirea deciziei finale privind relevanța argumentelor. Profesorul intervine prin formularea concluziilor, aprecieri la adresa activității elevilor și selectează punctele de vedere relevante.

Evaluarea se realizează pe tot parcursul activității, având în vedere atât calitatea concluziilor prezentate (harta conceptuală), cât și calitatea activității elevilor, după următorul barem de notare:

40 puncte pentru **calitatea concluziilor (harta conceptuală)** repartizate astfel:

10 puncte – formularea corectă a punctului de vedere, utilizând termeni istorici adecvați

10 puncte – selectarea corectă a argumentelor și informațiilor din textele-suport

10 puncte - ierarhizarea coerentă a argumentelor

10 puncte – asocierea corectă a argumentelor și faptelor istorice

50 de puncte pentru **calitatea activității elevilor** repartizate astfel:

puncte – își asumă rol în cadrul echipei și se implică activ în discuții

puncte – aduce argumente relevante pentru tema dată

puncte – respectă ideile și părerile celorlalți, chiar dacă nu coincid cu ale lui

puncte – argumentează opțiunea personală în confruntarea cu opinii divergente

puncte – compară și evaluează diferite puncte de vedere referitoare la tema dată

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Descriptori de performanță:

- **nivel minim** - Rezolvă sarcina parțial, având dificultăți în utilizarea termenilor istorici, în compararea argumentelor care susțin un punct de vedere, în realizarea conexiunilor, colaborează puțin cu ceilalți membri ai grupei. Pentru a atinge acest nivel, elevii trebuie să selecteze 1-2 argumente pentru a susține/ combate un punct de vedere, pe baza textelor-suport

- **nivel mediu** - Rezolvă sarcina cu mici erori care țin de utilizarea termenilor istorici, formularea corectă a unei argumentări pentru a susține/ combate un punct de vedere, colaborează frecvent cu membrii echipei. Ierarhizează corect argumentele și informațiile selectate din surse pe baza unui criteriu clar formulat

- **nivel maxim** - Rezolvă corect toate sarcinile, selectează și ierarhizează corect argumentele și informațiile din sursele-suport, asociază corect argumentele și faptele istorice, formulează corect argumentarea în vederea susținerii/ combaterii punctului de vedere, iar argumentele sunt corect selectate din surse.

Recomandări adaptate la diferite nevoi de învățare, cu rolul de a sprijini profesorii în construirea învățării remediale pentru categoriile de elevi în risc:

- pentru nivel mediu de performanță: rezolvarea, în scris sau oral, a unor exerciții de interpretare critică a informațiilor din surse istorice tipărite/ online referitoare la România postbelică prin utilizarea unor metode de gândire critică (de exemplu: Sinelg, Știu-Vreau să știu-Am învățat, Jurnalul cu dublă intrare)

- pentru nivel minim de performanță: rezolvarea unor exerciții de argumentare pe baza surselor istorice, utilizând metoda *Argument în 4 pași*, potrivit următorului model:

Teza	Un enunț laconic prin care este formulată o opinie despre text, o idee, o situație
Explicația	2-3 propoziții prin care sunt formulate clar și concis argumentele
Dovezile	Fapte istorice, opinii de autoritate, informații selectate din sursa istorică
Concluzia	O frază laconică și clară prin care se reia teza și se nuanțează opinia formulată

Activitățile de învățare propuse pot fi realizate și la alte conținuturi/ studii de caz din programa școlară:

**Studiu de caz: Construcția democrației și ideologia totalitară în România. Oameni, fapte și idei. Constituțiile din România.*

**Studiu de caz: Instituții și drepturi cetățenești.*

*Studiu de caz: *Voci ale diplomației românești. De la Dimitrie Cantemir la Grigore Gafencu.*

Competența generală 3 - Aplicarea principiilor și metodelor adecvate în abordarea surselor istorice
Competența 3.1. Compararea surselor istorice în vederea stabilirii credibilității și a validității informației conținută de acestea
<ul style="list-style-type: none">- <i>analizarea prin comparație a mai multor tipuri de surse istorice referitoare la același subiect istoric (completarea unei fișe de autoevaluare, utilizarea unor metode de gândire critică: Metoda Sinelg, Diagrama Venn, Știu-vreau să știu-Am învățat, Jurnalul cu dublă intrare)</i>- <i>alcătuirea unui portofoliu de surse istorice diverse referitoare la temă istorică (articole din presa, studii istorice, memorii, cronici, imagini ale unor obiecte expuse în expoziții/muzee/colecții, documente, hărți, resurse digitale etc) și realizarea unei prezentări referitoare la avantajele și dezavantajele acestor tipuri de surse în cercetarea/investigația istorică</i>- <i>utilizarea TIC în identificarea de materiale video cu subiecte istorice și analizarea lor din perspectiva credibilității și validității acestora</i>

Conținuturi asociate:

POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE

- Romanitatea românilor în viziunea istoricilor.

*Studiu de caz: *Gh. I. Brătianu despre Marea Neagră.*

- Descoperitori de noi spații și culturi între secolele XV- XIX.

*Studiu de caz: *Călători străini despre civilizația din spațiul românesc în evul mediu și la începuturile modernității.*

- Călători români acasă și în lume.

RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ

- Biserica și școala în evul mediu și la începuturile modernității. Construcție ecleziastică și implicare laică.

- Protectorat religios și identitate culturală în Europa și spațiul românesc. Statul, Biserica și diaspora.

*Studiu de caz: *România și toleranța religioasă în secolul XX.*

ACTIVITATE DE ÎNVĂȚARE REMEDIALĂ (1-3 ore, în funcție de profilul și nivelul clasei)

CONȚINUTURI ASOCIATE: Romanitatea românilor în viziunea istoricilor.

TIPUL LECȚIEI: de recapitulare și consolidare.

METODE DIDACTICE: Metoda SINELG, Diagrama Venn

A.”Românii, [...] s-au numit întotdeauna pe sine rumâni sau români, din termenul latin *Romanus*, dar străinii i-au numit pe români, până în secolul al XIX-lea, cu un termen apropiat de formele *Valachus*, *Vlahus* sau *Blacus*, care are sensul general de vorbitor al latinei. [...] Astfel, românii sunt amintiți de sursele scrise ca existând prin secolele al IX-lea – al X-lea, iar aceste surse sunt străine (latine, bizantine, rusești), [...]. În acea perioadă îndepărtată, românii sunt amintiți pe un spațiu vast, de la Dunărea Mijlocie până la Marea Neagră, deopotrivă la nord și la sud de fluviu.”

(Ioan-Aurel Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

B.”În ciuda datelor incomplete, limba română oferă totuși indicii uimitoare cu privire la procesul de formare a poporului român. În primul rând este o limbă latină, după cum o demonstrează morfologia, sintaxa și vocabularul cel mai des folosit. Prin urmare, caracterul său latin sugerează profunzimea și generalizarea romanizării la care au fost supuse populațiile de la nord și sud de Dunăre.”

(Keith Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

C.”La sfârșitul mileniului I, poporul romanic moștenitor al dacilor romanizați și autohton pe teritoriul Daciei antice apare în primele izvoare medievale: este neamul blachilor, vlahilor. [...] Ei sunt singurul popor romanic care păstrează acest nume, insulă de romanitate înconjurată de popoare de alte origini.

Toate popoarele romanice din Europa își datorează existența unei duble asimilări. Mai întâi se petrece asimilarea elementului autohton de către elementul roman. [...] Asimilarea elementului autohton este rezultatul, pretutindeni, al colonizării și romanizării, [...]. Consecința cea mai evidentă și de o mare însemnătate este preluarea limbii latine. [...] Colonizarea masivă, mai cu seamă în Dacia, mulțimea militarilor, apariția și dezvoltarea orașelor sunt aspecte hotărâtoare pentru romanizare. [...]

Așezarea temporară a unor migratori în Dacia, [...] nu înseamnă distrugerea romanității. Cei veniți erau puțini în comparație cu băștinașii. [...] Nici în limbă n-au rămas urme ale trecerii germanicilor. Amestecul daco-romanilor cu alte populații, până la slavi, se va fi făcut în mică măsură sau chiar deloc.”

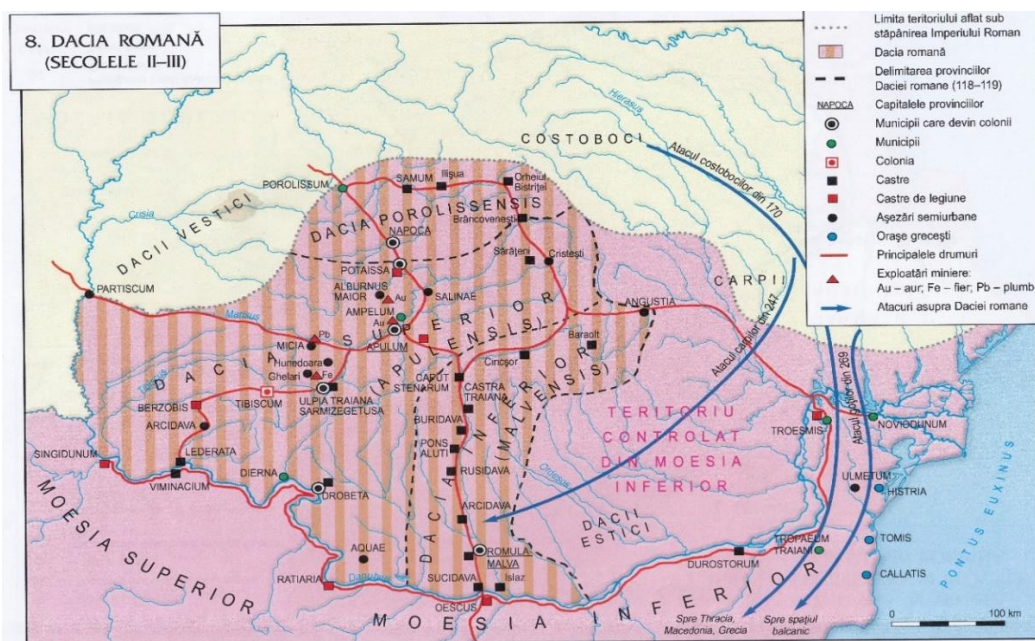
(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

D.”Căci românii se trag din romani, ceea ce mărturisește până în timpurile de acum limba lor, care, deși se află în mijlocul unor neamuri barbare atât de felurite, nu a putut fi răpusă. [...]. Căci din legiunile și coloniile aduse în Dacia de Traian și de ceilalți împărați romani s-au tras românii, [...]. Deși năvălirile barbare de tot felul s-au revărsat asupra provinciei Dacia [...], totuși s-a văzut că n-au putut fi răpuse coloniile și legiunile romane care se dezvoltaseră de curând. Încate de valurile de barbari, ele totuși mai păstrează limba romană, și, ca să nu o părăsească nicidecum, se împotrivesc cu îndârjire, încât îi vezi că luptă nu atât pentru păstrarea neatinsă a vieții, cât a limbii.”

(Antonio Bonfini, *Decadele*)

E.”Poporul care locuiește aceste pământuri [Transilvania, Țara Românească și Moldova] în vremea noastră este acel al valahilor care își trage originea de la romani deși cu un nume mult schimbat [...]. Însă pentru ca să se lămurească această îndoială prin argumente mai sigure, și să arate hotărât ca valahii își trag originea de la romani, voi aduce două argumente [...]. Lăsând de o parte nenumăratele cuvinte pe care valahii le au întocmai și cu același înțeles ca limba latină și în dialectele italienilor, când întrebă ei pe cineva dacă știe să vorbească pe limba valahă spun: «Oare știi românește?» sau când întrebă dacă este valah îl întrebă dacă este român.”

(Anton Verancsics, *Descrierea Transilvaniei, Moldovei și Țării Românești*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați tipul de sursă pentru exemplele de mai sus (primară/secundară). **12 puncte**
2. Precizați spațiul istoric și o perioadă istorică la care se referă sursele de mai sus. **10 puncte**
3. Scrieți literele corespunzătoare surselor care se referă la procesul de romanizare. **8 puncte**
4. Menționați din sursele **A**, **C** și **E** un termen folosit pentru români. **5 puncte**
5. Menționați o idee comună prezentă în sursele de mai sus. **5 puncte**
6. Selectați din sursele **B** și **E** câte o informație care susține latinitatea limbii române. **10 puncte**
7. Precizați două surse care susțin menținerea caracterului latin al limbii române în contextul migrațiilor. **10 puncte**
8. Menționați o informație comună surselor **D** și **E**. **5 puncte**
9. Menționați o informație confirmată prin sursele de mai sus. **5 puncte**
10. Menționați două informații noi pe care le-ați aflat. **10 puncte**
11. Menționați o informație cu caracter contradictoriu. **5 puncte**
12. Menționați o informație în privința căreia ați vrea să vă documentați. **5 puncte**

Total 90 de puncte

Barem de notare si evaluare:

1. **Câte 2 puncte** pentru precizarea tipului de sursă **(2px6=12)**
2. **Câte 5 puncte** pentru precizarea oricărui spațiu istoric și a oricărei perioade istorice la care se referă sursele **(2px5=10)**
3. **Câte 4 puncte** pentru fiecare literă corespunzătoare sursei care se referă la procesul de romanizare. **(4px2=8)**
4. **5 puncte** pentru menționarea din sursele **A**, **C** și **E** a oricărui termen folosit pentru români.
5. **5 puncte** pentru menționarea oricărei idei comune prezente în sursele de mai sus
6. **Câte 5 puncte** pentru selectarea din sursele **B** și **E** a oricărei informații care susține latinitatea limbii române **(5px2=10)**
7. **Câte 5 puncte** pentru precizarea corectă a sursei care susține menținerea caracterului latin al limbii române în contextul migrațiilor **(5px2=10)**
8. **5 puncte** pentru menționarea oricărei informații comună surselor **D** și **E**
9. **5 puncte** pentru menționarea oricărei informații confirmată
10. **Câte 5 puncte** pentru precizarea a oricăror două informații noi **(5px2=10)**
11. **5 puncte** pentru menționarea oricărei informații cu caracter contradictoriu
12. **5 puncte** pentru menționarea oricărei informații care se dorește a fi documentată

Total 90 de puncte

Descriptori de performanță

Competența specifică	Nivel minim de performanță	Nivel mediu de performanță	Nivel înalt de performanță
3.1.	Rezolvă parțial sarcina, menționând răspunsul corect la întrebările 1-5	Rezolvă parțial sarcina, menționând răspunsul corect la întrebările 1-7	Rezolvă corect sarcina menționând răspunsul corect la întrebările 1-12

Competența generală 3 Aplicarea principiilor și metodelor adecvate în abordarea surselor istorice
Competența specifică **3.2. Analizarea mesajelor transmise de surse istorice variate prin compararea terminologiei folosite.
<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de comparare a mesajelor unor surse diferite, pornind de la identificarea terminologiei specifice, de exemplu documente de propagandă comuniste și mărturii din jurnale sau amintiri;</i> - <i>formularea de enunțuri noi cu termeni identificați în surse istorice;</i> - <i>realizarea unui glosar cu termeni arhaici întâlniți în sursele istorice referitoare la secolul XIX, prin activitate în echipă cu ajutorul dicționarului.</i>

Exemplu de strategie didactică:

Domeniul de conținut asociat: *Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)*

Activitate în echipă: Analiză Cererile norodului rumânesc (1821)

Timp de lucru: 45 minute

Cerință: Analizați *Cererile norodului rumânesc*, identificați arhaismele și alcătuiți un glosar în format electronic, folosind <https://dexonline.ro/> și reformulați mesajul textului, folosind un limbaj din zilele noastre.

Organizarea activității: Se formează echipe de 6 elevi, cu sarcini diferite: trei citesc și explică prevederile programului *Cererile norodului rumânesc*, iar trei identifică evenimentele legate de evenimentele din 1821 în Keith Hitchins, *Români, 1774–1866*, Editura Humanitas, 2013, p. 178-191 sau în manualul folosit la clasă. Prima echipă folosește un dicționar <https://dexonline.ro/> pentru a explica arhaisme și cuvintele necunoscute, alcătuiind un glosar. De exemplu: *havaet, havaeturi, substantiv neutru - impozit încasat în Țara Românească (în secolele XVIII-XIX) la numirea în funcții, pentru obținerea unor drepturi, a unor beneficii etc.* După ce împărtășesc concluziile, membrii echipei elaborează un text care să cuprindă cererile revoluționarilor, formulate cu un limbaj din zilele noastre. De exemplu: *Numărul de boieri greci să fie limitat la patru. Mânăstirile să nu mai fie controlate de greci. Se interzice cumpărarea de funcții în stat.*

Competența generală 4 Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă
Competența specifică *4.1. Descoperirea unor oportunități în cercetarea istoriei ca sursă a învățării permanente
<ul style="list-style-type: none"> - <i>elaborarea unor proiecte de istorie familială/locală valorificând resursele oferite de istoria orală</i> - <i>realizarea planului unor investigații/cercetări prin constituirea unui grup de discuții pe o rețea de socializare</i> - <i>organizarea unor dezbateri asupra unor situații sensibile care implică stereotipuri și prejudecăți folosind surse diverse</i>

Unitatea de învățare: Popoare și spații istorice

Descoperitori de noi spații și culturi între sec. XV-XIX

Problema de atins:

Studiu de caz: Călători străini despre civilizația din spațiul românesc în Evul Mediu și la începuturile epocii moderne

Activitatea 1

Ce se va urmări?

Cauzele, importanța și consecințele călătoriilor în spațiul românesc și cel extraeuropean.

Se va aplica Metoda „Pălăriilor gânditoare”

Etape de lucru:

Profesorul prezintă tema și scrie cerințele pe foile de flipchart pentru a putea fi văzute de către elevi.

Elevii vor fi împărțiți în 6 grupe. Fiecare grupă va realiza un Power-Point de 10-12 slide-uri pe care le va expune ulterior în fața colegilor.

Forme de organizare a activității:

Activitate frontală;

Activitate individuală;

Activitate pe grupe.

Resurse de timp alocate: 50'

Integrarea tehnologiei IT în realizarea temei propuse:

Se poate folosi laptopul sau calculatorul care trebuie să aibă instalate toate componentele hardware și software, aplicațiile Microsoft Office (Word și Power-point) dar și alte programe.

Activitatea se poate desfășura în sala de clasă sau în Cabinetul de informatică.

Elevii din fiecare grupă vor realiza un Power-Point în care vor insera text, imagini sau filmulețe.

Mijloacele didactice care vor putea fi folosite

Mijloace didactice:

Flipchart și marker;

Videoproiector;

Ecran de proiecție;

Laptop sau calculator pentru fiecare grupă.

Metoda Pălăriilor Gânditoare

Reprezintă o metodă activ-participativă, centrată pe elev, oferindu-i posibilitatea de a descoperi singur ceea ce trebuie să învețe și să participe la realizarea lecției de istorie. Este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității elevilor, care se bazează pe interpretarea unor roluri în funcție de pălăria aleasă.

Pălăria albă – oferă o privire obiectivă asupra informațiilor.

Sarcină de lucru:

Prezentarea temei „Cine sunt călătorii în secolele XV-XVIII? Faceți o comparație între cauzele și urmările în spațiul românesc și extraeuropean. Explicați asemănările și deosebirile identificate. Realizați un portret al unui călător cu ajutorul unei aplicații informatice de tip Padlet, Prezzi, Canva etc.

Pălăria galbenă – oferă o perspectivă pozitivă și constructivă asupra situației.

Sarcină de lucru:

Prezentarea unor caracteristici ale călătorilor din secolul al XVIII-lea în spațiul românesc și în spațiul extraeuropean. Prezentarea unor evenimente, personalități sau locuri (Ex. Călători străini în Principatele Române, prezentarea Bucureștiului în secolul al XIX etc). Realizarea cu aceste informații un articol de presă.

Pălăria roșie – oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor.

Sarcină de lucru:

Realizarea unui portofoliu digital de imagini reprezentative. Reflectarea temei în artă, literatură, prezentarea aspectelor vestimentare ale românilor în perioada secolelor XV-XIX.

Pălăria verde- exprimă idei noi, o gândire creativă.

Sarcină de lucru:

Alcătuirea unui portofoliu de documente cu privire la valorile românilor descrise de Franco Sivori.

Pălăria neagră- exprimă prudență, judecată. Oferă o situație sumbră asupra situației în discuție.

Sarcină de lucru:

Prezentați și analizați aspectele negative relatate de călătorii străini care au călătorit în spațiul românesc între sec. XVI-XIX.

Pălăria albastră – exprimă controlul procesului de gândire, trage concluziile.

Sarcină de lucru:

1. Realizați un tabel cu personalitățile europene care au călătorit în spațiul românesc între sec. XVI-XIX.

Menționați personalitatea, anul când a realizat călătoria și locul unde a poposit.

2. Menționați numele unor lucrări scrise de călătorii străini sau români în urma călătoriilor întreprinse în perioada sec. XVI-XIX.

TEST DE EVALUARE CURENTĂ (CONTINUĂ) ISTORIE

Clasa a XII-a

I. Citiți cu atenție textul de mai jos:

„Țara Românească este o provincie foarte mare, deoarece în lungime se străbate în 14 zile, iar în lărgime în unele locuri în patru și în altele în șase zile. Este udată de-a lungul ei de fluviul Dunărea, dincolo de care se găsește Bulgaria. Către munți se învecinează cu Transilvania și cu Moldova. Țara, în cea mai mare parte, este șeasă, destul de friguroasă, dar foarte rodnică. Muntenii obișnuiesc să facă mese mari cu multă mâncare și băutură și la banchetele lor este multă muzică după obiceiul lor, mai curând barbară decât altminteri. Muntenii sunt oameni foarte atenți la lucrurile mărunte; cred în visuri și în prevestiri; nu se îngrijesc prea mult de conștiința lor, deoarece trăiesc mai curând după legea firii decât după religie.

(Memorial de călătorie, *Franco Sivori*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați din sursa dată o informație cu privire la obiceiurile culinare ale muntenilor. **2 puncte**

2. Menționați alți trei călători străini din secolele XVII-XIX care au călătorit în spațiul românesc.

3 puncte

3. Argumentați interesul manifestat de europeni pentru călătorii și descoperiri geografice. Pentru a vă susține punctul de vedere folosiți informații de geografie, religie și filosofie.

4 puncte

Se acordă **1 punct** din oficiu.

II. Realizați un eseu de aproximativ 1 pagină cu titlul „*Imaginea românilor și a spațiului românesc*” văzut de călătorii străini, având în vedere:

- menționarea a două cauze ale călătoriilor întreprinse de străini în spațiul românesc;
- numirea a doi călători străini din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea care în lucrările lor au descris frumusețile Țărilor Române
- formularea unei opinii referitoare la importanța călătoriilor realizate de călătorii străini în spațiul românesc și susținerea cu un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea relației de cauzalitate și susținerea fiecărei opinii.

Se acordă **1 punct** din oficiu.

Barem de evaluare și notare

Subiectul I

10 puncte

- **2 puncte** pentru menționarea corectă din sursă a informației cu privire la obiceiurile culinare ale muntenilor. (Exemplu: „Muntenii obișnuiesc să facă mese mari cu multă mâncare și băutură”)
- Câte **1 punct** pentru menționarea corectă a trei călători străini din sec. XVII-XIX care au călătorit în spațiul românesc. (Exemplu: Paul de Alep, sec. al XVII-lea, cleric ortodox din Siria, călătorește

în Țara Românească, Anton Maria del Chiaro, sec. al XVIII-lea, relatează despre Țara Românească și București, Leon Hugonnet, sec. al XIX-lea descrie realitățile din România modernă etc.)

(1px3=3p)

- **4 puncte** pentru argumentarea interesului manifestat de străini pentru a călătorii în Țările Române.

Subiectul al II-lea

10 puncte

- câte **1 punct** pentru menționarea fiecărei cauze a călătoriilor întreprinse de străini în spațiul românesc. (1px2=2 p).
 - câte **2 puncte** pentru menționarea a oricăror doi călători străini care în lucrările lor au descris frumusețile Țărilor Române (2px2=4 p)
 - **2 puncte** pentru formularea unei opinii relevante cu privire la importanța călătoriilor între sec. XVII-XIX
 - **1 punct** pentru utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea eseului (introducere-cuprins- concluzie), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și a limitei de spațiu
- Se acordă **1 punct** din oficiu.

Competența generală 4 Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă
Competența specifică 4.2. Integrarea cunoștințelor obținute în medii non-formale de învățare în analiza fenomenelor istorice studiate
<ul style="list-style-type: none">- realizarea în echipă a unei prezentări cu mijloace digitale pe o temă dată- elaborarea de eseuri, afișe, folosind termeni istorici din surse diferite- utilizarea tehnologiilor de informare și comunicare pentru obținerea surselor necesare rezolvării unei situații-problemă- stabilirea de sarcini care favorizează învățarea prin cooperare

Domeniu de conținut: OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR

Conținuturi asociate: Politicile culturale și românii din afara granițelor. Diversitatea etnică, confesională și soluțiile politice în România modernă. Minorități naționale în România secolului XX.

Analizați cu atenție sursele de mai jos:

A. ”D-lor, pentru noi chestiunea drepturilor minorităților e rezolvată. Ea a fost rezolvată din momentul ce a recunoscut necesitatea soluționării ei completă creată de interes de dreptate și de un interes de bună viațuire internă a actualei societăți românești, totdeauna dominată de acel spirit de toleranță religioasă, care nu a părăsit niciodată poporul nostru. Pentru Vechiul Regat ea a fost rezolvată din momentul când am acordat evreilor cetățenia română și primeau toate drepturile politice și egala îndreptățire în fața tuturor legilor ca orice alt cetățean român. Iar în ținuturile cele noi, frații noștri și noi înșine, de la început, am fost convinși că numai pe același principiu de egală îndreptățire și de drept la limbă a minorităților și la cultura lor specială se poate înființa o viață pașnică și trainică în interiorul Statului.”

(fragment din *Cuvântul deputatului Ion I.C. Brătianu* în Gheorghe Sbârnă, *Marea Unire în Parlamentul României*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2017)

B.

Recensământul din 1930	Recensământul din 1941	Recensământul din 1966
Români – 71.89%	Români - 87.38%	Români – 87.7%

Maghiari – 7.89%	Maghiari - 3.01%	Maghiari – 8.5%
Germani - 4.3%	Germani - 4.01%	Germani – 2.0%
Evrei – 4.03%	Evrei ² - 2.33%	Evrei – 0.2%
Ruteni, ucrainieni – 3.22%	Ruteni, ucrainieni – 0.18%	Ucrainieni – 0.3%
Ruși – 2.26%	Ruși - 0.53%	Ruși – 0.2%
Bulgari – 2.03%	Bulgari - 0.17%	Bulgari – 0.1%
Țigani – 1.45%	Țigani - 0.92%	Țigani – 0.3%
Turci – 0.86%	Turci – 0.11%	Turci – 0.1%
Sârbi, croați, sloveni - 0.28%	Sârbi, croați, sloveni - 0.37%	Sârbi, croați, sloveni – 0.3%
Polonezi – 0.27%	Polonezi – 0.11%	Tătari – 0.1%
Greci – 0.14% ș.a	Greci - 0.15% ș.a	Slovaci – 0.1% ș.a
Total locuitori ¹ : 18.057.028	Total locuitori ³ : 13.535.757	Total locuitori ⁴ : 19.103.163

¹. *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, Vol. II, pag. XXIV.

². Viorel Achim, *Evreii în cadrul recensământului general al României din 6 aprilie 1941 în Caietele Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”*, Nr. 2 (4) / 2008.

³. *Enciclopedia de istorie a României*, Editura Meronia, 2002.

⁴. https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_demografic%C4%83_a_Rom%C3%A2niei

⁵. Institutul Național de Statistică - <https://insse.ro/cms/files/RPL2002INS/vol4/tabele/t1.pdf>

Pornind de la sursele date, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza sursei **A**, două practici cu caracter democratic referitoare la minorități.
2. Analizați datele din sursa **B**. Precizați evoluția ponderii minorităților din România în cursul secolului XX, respectiv câte un factor care a influențat această situație.
3. Accesați <https://www.youtube.com/watch?v=OmYvsqo9PUY> - *Adevăruri despre trecut: Conlocuitori în țara lui Ceaușescu*. Organizați o dezbatere privind drepturile minorităților în România postbelică.
4. Realizați un interviu cu un membru al familiei sau din comunitatea voastră referitor la modul în care i-au fost respectate drepturile fundamentale în timpul regimului comunist.
5. Realizați un afiș cu tema: *Dreptul la identitate culturală*.

Aplicații recomandate: <https://www.storyboardthat.com/ro/>, <https://www.canva.com/>, <https://bookcreator.com/>, Paint etc.

Domeniu de conținut: RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ

Conținuturi asociate:

- Biserica și școala în evul mediu și la începuturile modernității. Construcție ecleziastică și implicare laică.
- Protectorat religios și identitate culturală în Europa și spațiul românesc. Statul, Biserica și diaspora.

Sursa A:

Confesiune	Procent
Ortodocși	72.59%
Uniți (greco-catolici)	7.9%
Romano-catolici	6.83%
Mozaică	4.19%
Calvini	3.94%
Luterani	2.21%
Mahomedani	1.03%
Unitarieni	0.38%
Bapțiști	0.34%
Lipovană	0.32%
Altele	0.27%

Structura confesională a României în 1930 (conform Secretariatul de Stat pentru Culte, *Statul și cultele religioase*, București, Editura Litera, 2018, p. 32)

Proiect de grup.

Proiectul poate fi rezultatul unei vizite organizate de către cadrul didactic. În acest caz, profesorul stabilește traseul, obiectivele vizate și sarcinile de lucru pentru fiecare echipă, pe care le prezintă într-o oră special dedicată acestui scop. Totodată, vor fi precizate materialele necesare pentru derularea activității, cât și, dacă se impune, echipamentul adecvat acestei acțiuni extrașcolare.

Tema: Culte și edificii religioase în comunitatea noastră

Activitatea se va desfășura pe echipe, astfel:

Echipa 1 – istoricul unui edificiu religios (menționarea perioadei/data la care a fost realizat; stil arhitectonic, materiale folosite, descrierea împrejurimilor/locului sau a condițiilor în care a fost ridicat, evoluția în timp);

Echipa 2 – portofoliu ilustrativ al unui cult religios (imagini, fotografii privind marile sărbători religioase, practici și tradiții);

Echipa 3 – mărturii, documente referitoare la relațiile dintre stat și culte în anii regimului comunist;

Echipa 4 – relația dintre stat și cultele religioase în prezent (legislație, sprijin financiar, parteneriat social etc.).

Criterii de evaluare ale proiectului	Punctaj
Materialele respectă planul dat	10
Corectitudinea și selectarea informațiilor relevante	20
Utilizarea limbajului istoric adecvat	20
Analiza și interpretarea datelor/formularea de opinii și concluzii	20
Atitudinea elevilor față de sarcina de lucru	10
Bibliografie (indicarea a cel puțin 2 surse folosite)	10
Se acordă 10 puncte din oficiu.	Total: 100 p

Competența generală 4 Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă
Competența specifică *4.3. Analizarea punctelor de vedere similare, opuse și complementare în legătură cu fenomenele istorice studiate
<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de reflecție pe baza surselor istorice tipărite/online referitoare la legile fundamentale din România, utilizând diferite metode (de exemplu: Pălăriile gânditoare, Mozaicul/Jigsaw, Cubul, Diagrama Venn, Rețeaua de discuții).</i> - <i>organizarea de dezbateri, la nivelul clasei, în care elevii simulează elaborarea unei constituții, negociind aspecte referitoare la forma de guvernământ, principiile democratice, structura instituțională, drepturile și libertățile cetățenești, organizarea administrativă, sistem de vot etc.</i> - <i>realizarea unor jocuri de rol prin care elevii simulează etape ale procesului electoral și/sau activitatea instituțiilor politice (alegerile parlamentare/prezidențiale, constituirea și funcționarea guvernului, dezbaterile parlamentare etc.)</i>

I. Activitate remedială pentru pregătirea examenului de bacalaureat (50 puncte)

Citiți sursele de mai jos și răspundeți cerințelor:

A „Art. 1. Principatele-Unite-Romane constituie un singur Stat indivizibil, sub denumire de Romania.

Art. 2. Teritoriul României este nealienabil. Limitele Statutului nu pot fi schimbate sau rectificate, de cat in virtutea unei legi.

Art. 4. Teritoriul este împărțit în județe, județele în plăși, plășile în comune. Aceste diviziuni și sub diviziuni, nu pot fi schimbate, sau rectificate de cat prin o lege.

Art. 19. Proprietatea de orice natura, precum si toate creanțele asupra Statului, sunt sacre și neviolabile. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publica legalmente, constatată, și după o dreapta și prealabila despăgubire. Prin cauza de utilitate publică urmează a se înțelege numai comunicațiunea și salubritatea publica, precum și lucrările de apărarea țării. Legile existente privitoare la alinierea și lărgirea străzilor de prin comune, precum și la malurile apelor ce curg prin sau pe lângă ele rămân în vigoare. Legi speciale vor regla procedura și modul expropriațiunii. Libera și neîmpiedicata întrebuițare a râurilor navigabile și flotabile, a șoselelor și altor căi de comunicare este de domeniul public.

Art. 32. Puterea legislativa se exercită colectiv de către Domn și reprezentațiunea națională. Reprezentațiunea națională se împarte în două Adunări: Senatul și Adunarea deputaților.(...). Nici o lege nu poate fi supusă sancțiunii Domnului decât după ce va fi discutată și votată liber de majoritatea ambelor Adunări.

Art. 82. Puterile constituționale ale Domnului sunt ereditare, în linie coborâtoare directă și legitimă a Măriei Sale Principelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitura și cu excluderea perpetua a femeilor și coborâtorilor lor. Coborâtorii Măriei Sale vor fi crescuți în religia ortodoxă a răsăritului.

Art. 58. Corpul electoral este împărțit în fiecare județ, în patru colegii.

Art. 59. Fac parte din întâiul colegiu aceia care au venitul funciar de la 300 galbeni în sus.

Art. 60. Fac parte din al doilea colegiu, aceia care au un venit funciar de 300 galbeni în jos până la 100 inclusiv. *(Constituția României din 1866)*

B Art. 1. Regatul României este un Stat național unitar si indivizibil.

Art. 2. Teritoriul României este nealienabil. Hotarele Statului nu pot fi schimbate sau rectificate decât în virtutea unei legi.

Art. 4. Teritoriul României din punct de vedere administrativ se împarte în județe, județele în comune. Numărul, întinderea și subdiviziunile lor teritoriale se vor stabili după formele prevăzute în legile de organizare administrativa.

Art. 17. Proprietatea de orice natură precum și creanțele asupra Statului sunt garantate. Autoritatea publică, pe baza unei legi, este în drept a se folosi, în scop de lucrări de interes obștesc, de subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligațiunea de a desdăuna pagubele aduse suprafeței, clădirilor și lucrărilor existente. În lipsă de învoiala despăgubirea se va fixa de justiție. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publica și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție. O lege specială va determina cazurile de utilitate publică, procedură și modul exproprierii. În afară de expropriere pentru căile de comunicație, salubritate publică, apărarea țării și lucrări de interes militar, cultural și acele impuse de interesele generale directe ale Statului și administrațiilor publice, celelalte cazuri de utilitate publică vor trebui sa fie stabilite prin legi votate cu majoritate de doua treimi.

Art. 34. Puterea legislativă se exercită colectiv de către Rege și Reprezentațiunea națională. Reprezentațiunea națională se împarte în doua Adunări: Senatul și Adunarea deputaților.

Art. 77. Puterile constituționale ale Regelui sunt creditare în linie coborâtoare directă și legitimă a Maiestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu exclusiunea perpetua a femeilor și coborâtorilor lor. Coborâtorii Maiestății Sale vor fi crescuți în religia ortodoxă a Răsăritului.

Art. 64. Adunarea deputaților se compune din deputați aleși de cetățenii români majori, prin vot universal, egal, direct, obligatoriu și secret pe baza reprezentării minorității. *(Constituția României din 1923)*

C Art. 1 – Statul Roman

(1) Romania este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului român este republica.

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile omului, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Art. 3 – Teritoriul

(1) Teritoriul României este inalienabil.

(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii.

Art. 41 – Protecția proprietății private

(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

(2) Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. (...)

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreapta și prealabilă despăgubire.

Art. 58 – Autoritățile publice. Rolul și structura

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

(2) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.

Art. 59 – Alegerea Camerelor

(1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.

Art. 80 – Rolul Președintelui

(1) Președintele României reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării.

(2) Președintele României veghează la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice. În acest scop, Președintele exercită funcția de mediere între puterile statului, precum și între stat și societate.

Art. 81 – Alegerea Președintelui

(1) Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(Constituția României din 1991)

1. Precizați secolul în care au fost elaborate Constituțiile din sursele **B** și **C**. **2 puncte**
2. Menționați deceniul în care a fost elaborată legea fundamentală din sursa **A**. **2 puncte**
3. Numiți forma de guvernare a României precizată în sursa **C**. **3 puncte**
4. Precizați forma de organizare administrativ-teritorială a statului comună pentru cele trei surse. **3 puncte**
5. Menționați modul cum este desemnat conducătorul statului în sursa **A**, respectiv sursa **C**, selectând câte o informație din fiecare sursă. **10 puncte**
6. Numiți cele două camere ale puterii legislative menționate în sursele **A** și **B**. **4 puncte**
7. Precizați o deosebire a sistemului electoral menționat în sursele **B** și **C**, selectând câte o informație din fiecare sursă. **8 puncte**
8. Formulați un punct de vedere, pe baza sursei **B**, referitor la proprietate și susțineți-l cu două informații selectate din sursă. **8 puncte**
9. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia regimul politic postbelic din România a fost influențat de adoptarea unei noi legi fundamentale. **5 puncte**
10. Prezentați legea fundamentală adoptată în România în deceniul patru al secolului al XX-lea. **5 puncte**

II. Consolidarea și aprofundarea cunoștințelor

Documente la dispoziția elevilor –

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A, „Constituția din 1923 a fost elaborată și adoptată într-un context politic intern și internațional caracterizat de mari prefaceri instituționale și de afirmare a democrației liberale. În elaborarea noii legi fundamentale a statului au existat trei idei de bază care au fost împărtășite de principalele grupări politice ale vremii și anume: ideea națională, ideea evoluției democratice și ideea monarhiei constituționale cu toate că doctrinele

politice pe care își fundamentau existența erau profund diferite aceste însă n-au fost și suficiente ca în textul adoptat să se regăsească și specificul doctrinar al fiecărui partid. Liberalii au găsit formulele specific românești pentru a-și impune propria viziune în edificarea instrumentum-ului constituțional. Au utilizat diferite tertipuri politice până au putut să obțină o majoritate parlamentară consistentă pentru a impune Constituția pe care o doreau”. (Constantin Hlihor, *Viața constituțională în România interbelică*)

B „Pe 27 martie este rândul Senatului să aprobe proiectul legii fundamentale cu 137 de voturi pentru, 2 contra și 2 abțineri. Ca un gest simbolic, Ion Mihalache citește în plenul Parlamentului declarația Opoziției Unite, considerând «acest act abuziv ca o emanație a concepției absolutiste a puterii executive, fără consultarea voinței populare». Generalul Averescu declara, la rândul-i, că, în scurt timp, «constituția liberală va fi revizuită», precizând: «viitorul guvern va avea împotriva-i coaliția de astăzi și el nu s-ar putea constitui și menține decât înlăturând campania opoziției prin rectificarea și... legalizarea Constituției». În schimb, Ion I.C. Brătianu declara, sigur pe sine, că noua Constituție «va rămâne neatinsă timp de o generație și jumătate»”. (Florin Banu, *Un sfert de veac. Trei Constituții...*)

C „Cu simțăminte de adâncă supunere și loialitate, dar și cu bucuria unui tineresc entuziasm, am istorica mândrie a Vă raporta, în numele întregului Guvern, că Cetățenii României și națiunea română au înțeles peste orice așteptare eroica hotărâre a Majestății Tale, că ceea ce se plănuește este spre binele tuturor. Și cu glasul aproape a unei unanimități de 4.297.581, sau de 99,87% din numărul voturilor date, «a acceptat și aprobat» Noua Constituție a Majestății Tale, dată țării cu conlucrarea Guvernului de sub președinția patriarhului și părintelui sufletesc al țării, iar în «contra» au votat 5.483 sau 0,13%. În fața acestui rezultat mai presus de orice așteptare, națiunea română a arătat lumii întregi că din sufletul ei curat au izvorât principiile Constituției celei noi”.

(*Alocuțiunea Patriarhului Miron Cristea, Prim-ministru despre Constituția din 1938*)

D „Constituția lui Carol al II-lea reprezintă, fără îndoială, sfârșitul democrației românești, piatra de mormânt a sistemului politic autohton implementat după Tratatul de pace de la Paris Constituția Regatului României din 24 februarie 1938 a fost actul normativ fundamental care a fost în vigoare pe timpul dictaturii regale a lui Carol al II-lea. A fost elaborată de Istrate Micescu, reputat jurist al perioadei interbelice. Constituția din 1938 se întemeia pe critica regimului de partide și pe doctrina corporatismului. Printr-o ironie a sorții, reputatul jurist Istrate Micescu susținea că proiectul elaborat de el «îngrădește puterea regală, toate puterile statului izvorăsc din națiunea română, iar regele nu este decât primul cetățean al țării, dar care se supune legilor acesteia». În realitate, Regele, (...), primea puteri sporite, dictatoriale. Asupra României se așternea noaptea dictaturii...” (Florian Bichir, *Constituția din 1938, sfârșitul democrației românești*)

Sursele prezintă *puncte de vedere* referitoare la modul cum au fost adoptate Constituțiile României din perioada interbelică și consecințele lor asupra evoluției statului. Analizați sursele, apoi răspundeți cerințelor:

1. Selectați din sursele date, punctele de vedere referitoare la adoptarea Constituției din 1923 stabilind asemănările între acestea
2. Selectați din surse câte o informație care motivează împotrivirea la proiectul de Constituție din 1938.
3. De ce credeți că au existat contestări ale proiectului de Constituție din 1923?
3. Argumentați votul „pro” Constituția din 1938 folosind informații din sursele date și un alt fapt istoric diferit de cele din surse.
4. Considerați că cele două legi fundamentale au avut un impact major asupra evoluției României în perioada interbelică? Argumentați răspunsul folosind și două fapte istorice.

Competența generală 4 Folosirea resurselor care susțin învățarea permanentă
Competența specifică 4.4. Realizarea de conexiuni între informațiile oferite de sursele istorice și contextul vieții cotidiene
<ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de reflecție pe baza surselor istorice și stabilirea unor relații între aspectele unui fapt istoric din secolul al XX-lea, prin utilizarea diferitelor metode: Diagrama Venn, Mozaicul, Plicul cu întrebări, Cubul, Gândeți-lucrați în perechi-comunicați etc.</i> - <i>activitate în perechi precedată de brainstorming în vederea realizării unui organizator grafic cuprinzând impactul ideologiilor și practicilor politice totalitare asupra evoluției democrației românești dar și a soluțiilor politice oferite de partidele la problemele societății românești</i> - <i>compararea ideilor și valorilor umane analizând surse istorice diferite</i>

Activitate de învățare remedială: folosirea metodei exploziei stelare pe baza informațiilor dintr-o sursă istorică, pentru a-și fixa informațiile dobândite pe parcursul lecției despre Constituțiile României. O modalitate de evaluare: realizarea unor Hărți conceptuale de tip pânză de păianjen, organizatoare grafice despre democrație și totalitarism, care evaluează structurilor cognitive ale elevilor, cu accent pe relațiile stabilite între concepte, idei și permit profesorului să emită aprecieri referitoare la eficiența stilului de învățare al elevilor și să îi ajute să-și regleze anumite componente ale acestuia.

Model de rezolvare a unui test de antrenament

Rezolvarea unui test de antrenament

Subiectele exemplificate au fost alese în mod aleatoriu, din testele de antrenament propuse și avizate de CNPEE, în anul 2023. Menționăm că exemplele de rezolvare a cerințelor prezentate sunt orientative, scopul acestora este de a înțelege baremul de către profesori, de a accepta numeroasele variantele de răspunsuri corecte și formulări diferite din partea elevilor, având în vedere precizarea conform căreia ***Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor***, menționată la începutul baremelor de notare și de evaluare, precum și existența acronimului *etc.*, în cazul în care există și alte răspunsuri corecte.

Precizăm că nu ne-am propus să prezentăm toate variantele de răspunsuri corecte la fiecare cerință, ci doar să oferim un model de lucru.

Subiectul I este alcătuit din două surse istorice, notate A și B, pe baza cărora, elevii răspund la 7 cerințe. Pentru exemplificare oferim următorul subiect:

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „De la jumătatea secolului al XVI-lea [...] suzeranitatea otomană devine mai apăsătoare, iar obligațiile față de sultan sporesc. [...] Controlul Imperiului Otoman, extins în toată Peninsula Balcani până la Dunărea Mijlocie, sporea sentimentul de nesiguranță al popoarelor din această regiune. Totuși, românii, conștienți de soarta grea a grecilor, bulgarilor, albanezilor, sârbilor, croaților, ungarilor etc., ocupați de otomani, au continuat rezistența și au menținut statutul de autonomie a țărilor lor. Deși au plătit tribut și alte dări turcilor, deși li s-a îngăduit politica externă, trebuind să cedeze sultanului unele dintre teritoriile lor, românii și-au menținut statele cu domni proprii, turcilor fiindu-le interzis să se așeze stabil în ele și să aibă pământuri acolo, să facă politică de atragere la islam a creștinilor și să clădească moschei. [...]

În primele decenii ale secolului al XVI-lea, domnii Țării Românești și Moldovei au dus o politică de alianțe antiotomane, deși continuau lungi perioade de timp să plătească tribut turcilor. [...] Domnii

Moldovei, de la Petru Rareș până la Ion Vodă și Aron Vodă [...] au avut o politică antiotomană activă, cu rezistențe armate și cu bătălii sângeroase.”

(I. A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

B. „Transformarea Transilvaniei în Principat autonom sub suzeranitatea Porții [Imperiul Otoman] a însemnat o grea lovitură dată Habsburgilor, pentru care potențialul economic al acestei provincii reprezenta o puternică atracție. În același context, poziția Principatului între otomani și Habsburgi conferea, din punct de vedere militar și strategic, un considerabil avantaj pentru cel care îl controla. Prin urmare, stăpânirea noului Principat autonom a constituit o preocupare constantă a politicii externe a celor două imperii. În timpul principelui Ioan Sigismund, Transilvania a devenit teatrul unor confruntări acerbe, care s-au redeschis după moartea sultanului Süleyman Magnificul (1566). Habsburgii vor relua disputa, mai ales datorită faptului că, după epoca sultanului Süleyman, Imperiul Otoman a intrat într-o fază staționară. [...] Pacea încheiată la 21 februarie 1568, cu o durată de 8 ani, confirmă slăbiciunile otomane. Împăratul păstra în stăpânirea sa Ungaria apuseană, Dalmația, Croația și Slovenia, în timp ce Ioan Sigismund și domnitorii Țării Românești și Moldovei își mențineau controlul asupra teritoriilor aflate efectiv în posesia lor.”

(I. A. Pop, T. Năgler, M. András, *Istoria Transilvaniei*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți Principatul autonom precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la politica externă a domnilor români. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că popoarele balcanice sunt ocupate de otomani. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice la care participă românii în secolul al XVI-lea, în afara celor precizate în sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni desfășurate de români în relațiile internaționale din secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. **4 puncte**

Pentru rezolvarea acestora, atenția trebuie concentrată asupra verbelor din cerințe. **La prima cerință** verbul *numiți* solicită un răspuns scurt pe baza sursei B sau precizarea răspunsului într-un enunț.

Exemplu: răspunsul scurt - *Transilvania*; formularea într-un enunț poate fi - *Principatul autonom precizat în sursa B este Transilvania*.

La cerința 2 sarcina de lucru presupune precizarea unei informații din sursă, care face referire la politica externă a domnilor români. În acest caz, elevii pot cita din sursă informația, folosind ghilimelele: „*li s-a îngrădit politica externă*”; „*domnii Țării Românești și Moldovei au dus o politică de alianțe antiotomane*”; „*au avut o politică antiotomană activă, cu rezistențe armate și cu bătălii sângeroase*” etc.

De asemenea, se punctează și răspunsul corect formulat într-un enunț.

Exemple: Politica externă a domnilor români a fost îngrădită. **SAU** Domnii Țării Românești și Moldovei au încheiat alianțe antiotomane. **SAU** Domnii români au promovat o politică externă antiotomană activă. **SAU** Domnii români au plătit tribut turcilor.

Acestea sunt doar câteva exemple de răspunsuri care se pot formula la acest exercițiu.

La cerința 3 se menționează două spații istorice comune (*regăsite atât în sursa A, cât și în sursa B*), prin formularea răspunsului scurt (*Țara Românească și Moldova SAU Moldova și Imperiul Otoman SAU Țara Românească și Imperiul Otoman*) sau prin precizarea răspunsului într-un enunț.

Exemple: În sursa A, cât și în sursa B se menționează: *Țara Românească și Moldova*. **SAU** În sursa A, cât și în sursa B se menționează: *Țara Românească și Imperiul Otoman*. **SAU** În sursa A, cât și în sursa B se menționează: *Moldova și Imperiul Otoman*.

La cerința 4 se indică doar litera sursei. În cazul exemplului oferit, răspunsul corect poate reprezenta indicarea simplă a literei A, dar și formularea răspunsului într-un enunț, de tipul: *Litera corespunzătoare sursei care susține că popoarele balcanice sunt ocupate de otomani este A*.

Cerința 5 se rezolvă prin precizarea relației cauză-efect între două informații preluate din sursă, indicându-se rolul fiecărei informații (cauză, respectiv efect). De obicei sursa include mai multe informații care pot fi puse în relație de cauzalitate. În cazul în care elevul nu reușește să indice relația de cauzalitate prin exemple, ci menționează corect numai o cauză sau numai o consecință, cele 7 puncte din barem nu se acordă.

Exemple: cauză: *În același context, poziția Principatului între otomani și Habsburgi conferea, din punct de vedere militar și strategic, un considerabil avantaj pentru cel care îl controla.*

efect: *Prin urmare, stăpânirea noului Principat autonom a constituit o preocupare constantă a politicii externe a celor două imperii.*

SAU cauză: *datorită faptului că, după epoca sultanului Suleyman, Imperiul Otoman a intrat într-o fază staționară*

efect: *Habsburgii vor relua disputa.*

SAU cauză: *Transformarea Transilvaniei în Principat autonom sub suzeranitatea Porții [Imperiul Otoman]*

efect: *a însemnat o grea lovitură dată Habsburgilor etc.*

Verbul de tipul prezentati folosit la cerința 6 presupune un răspuns detaliat în afara sursei, ce include două părți: *menționarea* a ceea ce se cere în cerință și *prezentarea* a ceea ce s-a menționat într-o scurtă expunere, în care sunt precizate două informații referitoare la subiectul cerinței. Pentru rezolvarea exemplului oferit mai sus, elevii trebuie să menționeze alte două fapte istorice la care participă românii în secolul al XVI-lea, în afara celor precizate în sursele A și B.

Exemple: *aderarea la Liga Sfântă, Bătălia de la Călugăreni, Lupta de la Giurgiu, Tratatul de la Mănăstirea Dealu, Bătălia de la Șelimbăr.* Pentru menționarea corectă a două fapte istorice se acordă 2 puncte.

Rezolvarea completă a exercițiului presupune realizarea unei scurte expuneri a fiecărui fapt istoric menționat, folosind câte două informații pentru fiecare fapt istoric în parte. Astfel că, punctajul maxim de 4 puncte este alcătuit din câte 2 puncte pentru fiecare două informații referitoare la faptul istoric. (2 puncte x 2 fapte istorice = 4 puncte).

Exemple: *Un fapt istoric la care participă românii în secolul al XVI-lea, în afara celor precizate în sursele A și B, este aderarea Țării Românești la Liga Sfântă. O informație referitoare la acest fapt este că Liga Sfântă este o alianță antiotomană a statelor creștine: Imperiul Habsburgic, Spania, ducatele italiene Mantova, Toscana, Ferrara, Țările Române. O a doua informație referitoare la faptul istoric menționat este că Mihai Viteazul, domnul Țării Românești, aderă la Liga Sfântă în contextul declanșării luptei antiotomane.*

SAU

Un fapt istoric la care participă românii în secolul al XVI-lea, în afara celor precizate în sursele A și B este lupta de la Giurgiu, în care victoria din toamna anului 1595 (informație), este obținută de către domnitorul Țării Românești, Mihai Viteazul, (informație) după eliberarea localităților Târgoviște și București (informație), ocupate de otomani (informație) și prin care s-a evitat transformarea Țării Românești în pașalâc (informație).

SAU

Un fapt istoric la care participă românii în secolul al XVI-lea, în afara celor precizate în sursele A și B, o reprezintă încheierea Tratatului de la Mănăstirea Dealu. Se încheie între domnul Țării Românești, Mihai Viteazul și împăratul Imperiului Romano-German, Rudolf al II-lea (informație), în anul 1598 (informație). Reprezintă recunoașterea suzeranității împăratului Rudolf al II-lea de către Mihai Viteazul (informație), fapt ce anula prevederile Tratatului de la Alba Iulia (informație), respectiv, suzeranitatea principelui Transilvaniei, Sigismund Báthory . (informație)

Aceste exemple sunt orientative. Orice răspuns care demonstrează înțelegerea cerinței *prezentati* și care cuprinde două informații istorice corecte se punctează (nu se precizează în barem reguli de elaborare a răspunsului de tipul: existența unei anumite sintagme; redactarea în două enunțuri, unul cu menționarea și altul cu descrierea etc.).

La cerința 7 se acordă 4 puncte pentru menționarea oricărei asemănări între două acțiuni desfășurate de români în relațiile internaționale din secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. Nu se acordă punctaj parțial.

Conform baremului, se acceptă orice mod de redactare a răspunsului corect, prin menționare: *au caracter antiotoman, colaborarea pe plan a extern a domnilor români cu statele creștine, introducerea regimului fanariot în Țara Românească și Moldova* etc.

De asemenea, formularea răspunsului se poate face și în enunț. Nu se solicită precizarea faptelor istorice între care se stabilește asemănarea, iar menționarea acestora în cadrul răspunsului nu reprezintă criteriul în baza căruia se acordă punctajul.

Exemple:

O asemănare dintre două acțiuni ale politicii externe promovate de domnii români, în perioada secolelor al XVII-lea – al XVIII-lea, o reprezintă colaborarea cu statele creștine.

SAU

O asemănare dintre două acțiuni ale politicii externe promovate de români în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea o reprezintă caracterul antiotoman al relațiilor internaționale cu țările creștine.

SAU

O asemănare dintre două acțiuni ale politicii externe promovate de români în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea o reprezintă introducerea regimului fanariot în Țara Românească și Moldova.

Subiectul al II-lea este alcătuit dintr-o singură sursă istorică însoțită de 6 cerințe. Primele cinci sarcini de lucru se realizează pe baza sursei, iar cerința 6 se rezolvă în afara sursei. Pentru o mai bună înțelegere vă oferim un exemplu.

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Tratatul de la Paris din 1856 [...] a afectat în mod decisiv soarta politică a Principatelor Române. Deși au rămas sub suzeranitate otomană, acestea au beneficiat de garanția colectivă a puterilor, care au interzis oricărei puteri să intervină în chestiunile lor interne. [...] Puterile au creat o comisie specială de anchetă care să meargă la București să strângă informații și să facă recomandări cu privire la viitoarea formă de guvernământ din Principate. [...] Puterile garante au îngăduit alegerea unei adunări consultative speciale, o așa-numită *adunare ad-hoc*, în fiecare Principat. [...]

Deciziile luate la Paris au favorizat activitățile celor care cereau unirea Principatelor. La Iași și București, aceștia s-au mobilizat pentru organizarea *adunărilor ad-hoc* [...]. Cele două *adunări ad-hoc* s-au reunit în 1857 și au emis hotărâri ce solicitau unirea și autonomia, precum și o garanție colectivă a noii ordini din partea puterilor [...].

În 1858, comisia de anchetă a înaintat puterilor raportul privind dorințele exprimate de români în *adunările ad-hoc*. După îndelungi dezbateri, puterile garante au semnat Convenția de la Paris (1858) [...]. Acestea au fost de acord ca Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, cum erau numite acum, să se administreze liber și fără intervenția guvernului otoman [...]. Convenția de la Paris asigura: o adunare legislativă pentru fiecare Principat, aleasă pe șapte ani, și o Comisie Centrală, care se reunea periodic la Focșani [...] pentru a analiza legile de interes comun; un domnitor pentru fiecare Principat, care avea să fie ales de adunare pe viață; câte un consiliu de miniștri care să răspundă în fața fiecărei adunări; armate naționale separate, dar cu un singur comandant suprem [...]; independența judecătorilor față de puterea executivă și o Curte de Casație comună la Focșani. De asemenea, Convenția anula [...] privilegiile boierilor și proclama egalitatea în fața legii și principiul ocupării funcțiilor publice de către orice cetățean, în funcție de merite.”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți unul dintre Principatele Române, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele prezentate în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați evenimentele desfășurate „la Iași și București” în 1857 și o solicitare exprimată în cadrul acestora, la care se referă sursa dată. **6 puncte**

4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la comisia de anchetă. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Convenției de la Paris, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada 1860-1866 statul român este consolidat prin acțiuni desfășurate în plan intern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

La fel ca la subiectul I, verbele de tipul *numiți, precizați, menționați*, presupun un răspuns scurt, strict pe baza sursei.

La cerința 1, cele 2 puncte se acordă pentru oricare dintre răspunsurile scurte: *Moldova, Țara Românească*. Este punctat orice mod de redactare a răspunsului corect, prin precizarea, menționarea acestuia sau în enunț.

Exemple de redactare în enunț: *Principatul Român menționat în sursă este Țara Românească. SAU Principatul Român menționat în sursă este Moldova.*

Același mod de redactare a răspunsului corect, doar precizat, menționat sau în enunț se folosește la **cerința 2**. În cazul sarcinii de lucru de mai sus, răspunsul scurt este: *secolul al XIX-lea*. Răspunsul într-un enunț poate fi: *Evenimentele prezentate în sursa dată se desfășoară în secolul al XIX-lea.*

Cerința 3 presupune două răspunsuri, punctate distinct în barem.

Astfel, se obțin 3 puncte pentru răspunsul scurt sau în enunț: *organizarea adunărilor ad-hoc. SAU În anul 1857, la Iași și București s-au organizat adunările ad-hoc.*

Alte 3 puncte se obțin pentru menționarea oricărei solicitări exprimate în cadrul acestora: *solicitați unirea; solicitați autonomia, garanția colectivă a puterilor pentru noua ordine* etc. Informația se poate cita din sursă folosindu-se ghilimelele, se poate prelua fără ghilimelele sau se poate formula într-un enunț.

Exemple: *solicitați unirea*

SAU

Adunările ad-hoc de la București și Iași solicitați autonomia Principatelor Române.

SAU

Adunările ad-hoc de la București și Iași solicitați garanția colectivă a puterilor pentru noua ordine internațională.

Cerința 4 se rezolvă prin citarea din text a celor două informații. În cazul exercițiului propus se solicită informații despre comisia de anchetă.

Exemple: *Puterile au creat o comisie specială de anchetă care să meargă la București să strângă informații; să facă recomandări cu privire la viitoarea formă de guvernământ din Principate și În 1858, comisia de anchetă a înaintat puterilor raportul privind dorințele exprimate de români în adunările ad-hoc; etc.*

De asemenea, se punctează și răspunsurile care sunt formulate într-un enunț.

Exemple: *Marile Puteri au organizat o comisie de anchetă care să meargă la București și să strângă informații. Comisia de anchetă trebuia să facă recomandări cu privire la organizarea Principatelor Române.*

SAU

Comisia de anchetă a realizat raportul privind dorințele românilor expuse în cadrul adunărilor ad-hoc. etc. Se acordă câte 3 puncte pentru fiecare răspuns corect.

Cerința 5 presupune formularea unui punct de vedere pe baza sursei și susținerea lui cu două informații din sursă. Se identifică din sursă pasajul care face referire la cerință și se formulează punctul de vedere. Apoi, sunt selectate din sursă informațiile necesare susținerii punctului de vedere. Exercițiul propus face referire la prevederile Convenției de la Paris.

Exemple: *Prevederile Convenției de la Paris vizau organizarea instituțiilor din Principate. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: o adunare legislativă pentru fiecare Principat, aleasă pe șapte ani și un domnitor pentru fiecare Principat, care avea să fie ales de adunare pe viață*

SAU

Prevederile Convenției de la Paris vizau organizarea instituțiilor unice pentru cele două Principate. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *o Comisie Centrală, care se reunea periodic la Focșani [...] pentru a analiza legile de interes comun și o Curte de Casație comună la Focșani.*

SAU

Prevederile Convenției de la Paris contribuiau la modernizarea Principatelor Române, sub aspectul drepturilor și libertăților cetățenești. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Convenția anula [...] privilegiile boierilor și proclama egalitatea în fața legii.*

Punctajul total (10 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere formulat, cât și informațiile selectate din sursă. Formularea punctului de vedere valorează 4 puncte, la care se adaugă câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin acel punct de vedere. (3px2=6p). La acest tip de cerință se poate acorda punctaj parțial (7 puncte) pentru formularea punctului de vedere și selectarea unei singure informații corecte din sursă. Nu se punctează doar punctul de vedere fără informațiile din sursă, dar nici informația/informațiile fără punctul de vedere. Ambele informații din sursă trebuie să facă referire la același punct de vedere formulat. Nu sunt corecte răspunsurile care conțin un punct de vedere format din două idei (de fapt, două puncte de vedere cuprinse în aceeași frază), iar informațiile selectate susțin fiecare câte o idee a punctului de vedere.

Cerința 6 implică realizarea unei argumentații care include mai mulți pași: formularea premisei (afirmației), prezentarea faptului istoric relevant care include relația de cauzalitate, și concluzia prin care se demonstrează afirmația. Ceea ce este foarte important la acest tip de cerință o reprezintă conectorii. Astfel, se pot utiliza conectori care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că, întrucât, ca urmare, în consecință, din această cauză* etc.) și cei care ajută la formularea concluziei (*așadar, astfel, prin urmare, în concluzie* etc.).

Exemple:

Afirmația de la care pornește exercițiul este: în perioada 1860-1866 statul român este consolidat prin acțiuni desfășurate în plan intern.

Fapt istoric relevant: Adoptarea reformelor în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, de exemplu – Legea rurală.

Prezentarea faptului istoric prin folosirea a doua informații și a conectorilor. După aplicarea Legii secularizării averilor mănăstirești (1864) a fost adoptată Legea rurală, *pentru că* rezolvarea problemei agrare este necesară modernizării, dar și consolidării statului român în care țărănimea reprezintă categoria socială majoritară. *Astfel*, a fost desființată claca, realizându-se împrăștierea foștilor clăcași în funcție de numărul de vite. Pământul acordat țăranilor nu trebuia să depășească 2/3 din suprafața moșiei. De asemenea, pământul nu putea fi înstrăinat timp de 30 de ani, iar împrăștierea se făcea prin despăgubire timp de 15 ani. *În consecință*, țăranul devenea proprietar, fiind motivat să fie mai responsabil pentru statul român.

Concluzia. *În concluzie*, prin Legea rurală o parte a țăranilor devin proprietari, fapt ce contribuie la consolidarea statului modern român, în perioada 1860-1866.

SAU

Afirmația de la care pornește exercițiul este: în perioada 1860-1866 statul român este consolidat prin acțiuni desfășurate în plan intern.

Fapt istoric relevant: Constituția din 1866 a fost o măsură internă care a determinat consolidarea statului român modern.

Prezentarea faptului istoric prin folosirea a doua informații și a conectorilor - Adoptată în anul 1866, Constituția din România a avut ca model constituția belgiană, considerată la vremea aceea cea mai liberală din Europa. *Deoarece* includea mai multe principii (suveranitatea națională, separarea puterilor în stat, drepturi și libertăți, guvernare reprezentativă, responsabilitatea ministerială), noua legislație românească are caracter liberal. Totodată se pun bazele unei noi forme de guvernământ- monarhia constituțională, ereditară. *Ca urmare* a aplicării separației puterilor, instituțiile statului român s-au consolidat. *Pentru că* erau recunoscute numeroase drepturi și libertăți, cetățenii devin mai implicați în viața statului care devine mai stabil. De asemenea, prin promulgarea ei de către principele Carol, fără a ține seama de suzeranitatea otomană sau puterile garante, demonstrează consolidarea statului român modern.

Concluzia: În *concluzie*, prin Constituția din anul 1866 statul român modern s-a consolidat.

În exemplele oferite am inclus mai mulți conectori, însă pentru un punctaj maxim este necesar un conector de cauzalitate și unul de concluzie. Pentru argumentarea corectă a afirmației date se acordă 4 puncte, neexistând un punctaj parțial.

Subiectul al III-lea este structurat sub forma unui eseu pe o anumită temă, ce cuprinde: introducerea, cuprinsul propriu-zis, încheierea, fiind o combinație între anumite cerințe întâlnite la subiectele I și II. Atenția trebuie concentrată pe verbele care presupun sarcinile de lucru: *precizarea, menționarea, prezentarea, formularea unui punct de vedere*. Pentru o mai bună exemplificare, propunem următorul model de subiect III:

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre *România în a doua jumătate a secolului al XX-lea*, având în vedere:

- precizarea unei practici politice din perioada stalinismului utilizate în România, în a doua jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat în perioada național-comunismului, în politica internă a statului român;
- menționarea a două acțiuni de politică externă desfășurate de România în perioada 1951-1980, și a câte unui aspect referitor la fiecare dintre aceste acțiuni;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

În ceea ce privește punctajul, acesta este structurat pe două categorii: 24 de puncte se acordă pentru prezentarea corectă a informației istorice conform cerințelor, iar 6 puncte sunt alocate modului de realizare și redactare a eseului.

Introducerea eseului trebuie să se raporteze la tema acestuia, fără să ofere informații de amănunt, evitând repetarea lor în cuprins. Exemplul oferit este unul orientativ.

În a doua jumătate a secolului al XX-lea, România a adoptat măsuri de politică internă și externă specifice regimului comunist, cu cele două etape ale sale: stalinismul și național-comunismul. Practicile politice interne, dar și măsurile de politică externă sunt diferite pe parcursul perioadei amintite dar toate stau la baza regimului totalitar. În urma revoluției din decembrie 1989, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea s-au desfășurat diverse acțiuni care au determinat instalarea regimului democratic.

La **primul reper** se acordă 2 puncte pentru *precizarea* oricărei practici politice din perioada stalinismului utilizate în România, în a doua jumătate a secolului al XX-lea. Răspunsul trebuie să apară sub forma unei fraze care să includă un exemplu de practică politică: *adoptarea Constituției din 1952, eliminarea adversarilor politici, represiunea politică* etc.

Exemple: O practică politică utilizată în România, în a doua jumătatea a secolului al XX-lea a fost *adoptarea Constituției din anul 1952*. Prin această constituție s-a urmărit intensificarea procesului de sovietizare și stalinizare a României în toate domeniile. A fost accentuat rolul partidului unic (Partidul Muncitoresc Român este forța conducătoare a organizațiilor celor ce muncesc și a celorlalte instituții.), iar desființarea proprietății private, realizată anterior, a devenit o măsură legitimă. Majoritatea prevederilor erau identice cu acelea regăsite în Constituția din anul 1948. Constituției din 1952 îi este adusă o modificare în anul 1961, prin care Consiliul de Stat a înlocuit Prezidiul Marii Adunări Naționale.

SAU

O practică politică folosită de Gheorghe Gheorghiu Dej, adoptată după modelul stalinist a fost epurarea politică. Începută încă din 1945, *eliminarea adversarilor politici* a continuat în a doua jumătate a secolului al XX-lea. În anul 1952, având consimțământul lui Stalin, gruparea lui Dej din interiorul Partidului Muncitoresc Român a pornit ofensiva deschisă împotriva „liniei moscovite” alcătuită din Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu. În 1954, Dej a decis eliminarea adversarului său, Lucrețiu Pătrășcanu, de

teama înlocuirii sale de către noul lider sovietic Nikita Hrușciov. Acesta anunțase înnoirea echipelor conducătoare din țările europene comunizate, după moartea lui Stalin.

SAU

Regimul politic stalinist din România utilizează *represiunea politică*, aplicată în mai multe etape. Prin această practică politică, în vara anului 1951, pe fondul polemicii dintre comuniștii iugoslavi conduși de Iosip Bronz Tito și Moscova, urmează un nou val represiv al autorităților comuniste românești, îndreptat împotriva locuitorilor din Banat. Acuzați de „deviație politică titoistă”, o parte a locuitorilor de aici (mai ales românii de origine sârbă) au fost deportați forțat în Bărăgan și siliți să înceapă o nouă existență, sub supravegherea directă a autorităților.

La **reperul 2**, folosirea verbului a *prezenta* (un fapt istoric/un aspect/o caracteristică etc.), presupune două etape: menționarea și descrierea/prezentarea faptului istoric/aspectului/caracteristicii. Astfel, se acordă 2 puncte pentru menționarea oricărui fapt istoric desfășurat în perioada național-comunismului, în politica internă a statului român.

Exemple: *adoptarea Constituției din 1965, aplicarea cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu, consolidarea puterii politice a conducătorului etc.*

Pentru alte 3 puncte este necesară prezentarea faptului istoric menționat într-o scurtă expunere, în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric, utilizându-se relația cauză-efect. În cazul în care prezentarea include doar o informație referitoare la faptul istoric, punctajul acordat este de doar 1 punct.

Exemple: *Pentru că* politica de distanțare față de URSS se manifestă tot mai evident se adoptă Constituția din 1965 care marca trecerea la o nouă etapă a construirii comunismului și încercării de emancipare a comuniștilor români de sub tutela sovietică. Sub aspect juridico-statal, ea consfințea victoria socialismului, numele țării fiind - Republica Socialistă România. Partidul Muncitoresc Român își schimbă numele în Partidul Comunist Român, care devine forța conducătoare a întregii societăți. Se reafirmă centralismul în plan economic, politic și administrativ. *Drept urmare*, adoptarea Constituției din anul 1965 marchează trecerea la etapa național-comunismului.

SAU

După vizitele din țările comuniste (China, Coreea de Nord), din anul 1971, Nicolae Ceaușescu lansează „Tezele din Iulie”, programul ideologic prin care se anunța revoluția culturală. Inspirându-se din modelul comunist asiatic, Nicolae Ceaușescu transformă cultul personalității în politică de stat. Printr-o propagandă tot mai agresivă în care au fost implicați activiști de partid, cultul personalității a avut ca obiectiv idolatrizarea familiei prezidențiale. *Ca urmare*, Nicolae Ceaușescu a început să fie prezentat în media națională drept un teoretician comunist de geniu, urmaș al marilor voievozi români. Cuplul prezidențial devenise subiect al creațiilor din domeniul artelor plastice. De asemenea, erau și eroii manifestărilor cultural-artistice ce cuprindeau proză, poezie, cântece omagiale etc. *Din cauza* amplificării cultului personalității lui Nicolae Ceaușescu de la finalul anilor '80 s-a accentuat nemulțumirea cetățenilor față de politica promovată în perioada național-comunismului.

SAU

Consolidarea puterii politice a conducătorului s-a realizat treptat. Astfel, în anul 1967, Nicolae Ceaușescu a fost ales în funcția de președinte al Consiliului de Stat, paralel fiind secretar general al Partidului Comunist Român, dar și președinte al Consiliului de Apărare Națională. *Pentru că* în anul 1974 a fost creată funcția de președinte, Ceaușescu a preluat toate domeniile de conducere a statului. În același an, Elena Ceaușescu a fost aleasă membră a Comitetului Politic Executiv, și, drept urmare, a devenit a doua persoană politică în partid și în stat. *Deoarece*, baza regimului a fost asigurată de nomenclatură (apropiații familiei Ceaușescu), aplicându-se metoda „rotirii cadrelor”, conducătorul statului și-a asigurat sprijinul politic, reușind să anihileze orice rival politic. *Ca urmare* a aplicării unor măsuri de control, puterea politică a fost subordonată conducătorului statului.

Reperul 3 include două sarcini de lucru. Prima solicită *menționarea a două acțiuni de politică externă desfășurate de România în perioada 1951-1980*. Exemplele oferite sunt orientative și fac referire la: *implicarea autorităților române la înăbușirea revoluției din Ungaria 1956; distanțarea față de Moscova după 1962; menținerea relațiilor diplomatice de către România cu Israelul, după 1967; stabilirea legăturilor diplomatice cu statele Europei Occidentale și SUA, după 1968;*

Exemple: O acțiune de politică externă a României în perioada amintită o reprezintă *participarea autorităților române la înăbușirea revoluției din Ungaria 1956*.

Declanșarea revoluției de la Budapesta, în 1956, a demonstrat subordonarea politicii externe românești față de Moscova. Astfel, Gheorghe Gheorghiu Dej a facilitat trecerea trupelor sovietice spre Ungaria, prin România, în scopul înăbușirii acțiunii revoluționare din țara vecină.

O a doua acțiune adoptată de România pe plan extern, în intervalul precizat, a fost *distanțarea față de Moscova*.

Acest lucru s-a putut observa în condițiile conflictului ideologic deschis între Partidul Comunist Chinez și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, a încordării relațiilor internaționale dintre SUA și URSS. În aprilie 1964, România a susținut, prin „Declarația Partidului Muncitoresc Român” limitarea amestecului partidului Comunist al Uniunii Sovietice în treburile interne ale altor țări.

SAU

O acțiune de politică externă adoptată de România a fost *menținerea relațiilor cu Israelul după 1967*.

Pe fondul *războiului rece*, în contextul conflictului de 6 zile din Orientul Mijlociu, țările membre ale Tratatului de la Varșovia au condamnat această acțiune. România a fost singurul stat din blocul comunist care păstrat relații diplomatice atât cu Israelul, cât și cu țările lumii arabe.

O altă acțiune de politică externă adoptată de România o reprezintă *stabilirea legăturilor diplomatice cu statele Europei Occidentale și SUA, după 1968*.

Condamnarea de către Nicolae Ceaușescu a intervenției militare a Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia (1968), i-a adus liderului o popularitate internațională, dar și o deschidere a relațiilor diplomatice către Occident.

Pentru menționarea celor două fapte istorice se acordă 6 puncte (3 puncte x 2 exemple), la care se adaugă încă 6 puncte (3 puncte x 2 aspecte). Punctajul maxim este de 12 puncte.

Reperul 4 este o combinație a cerințelor 5 și 6 de la subiectul II. Se acordă 1 punct pentru formularea oricărui *punct de vedere referitor la democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000*. Alte 4 puncte se acordă pentru susținerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric - prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*).

Exemple: *Democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000 se caracterizează prin respectarea drepturilor și libertăților cetățenești*.

Pentru că drepturile și libertățile cetățenești reprezintă un principiu esențial al regimului democratic, Constituția din anul 1991 prevede: dreptul la vot universal, libertatea individuală, libertatea de exprimare, dreptul la învățătură, dreptul la asociere, dreptul la întrunire etc. *Deoarece*, o democrație funcționează doar când drepturile sunt garantate, se organizează Avocatului Poporului, ca instituție desemnată de Senat, în scopul identificării cazurilor de încălcare a drepturilor. *Așadar*, Constituția din 1991 a stat la baza funcționării democrației postdecembriste din România prin garantarea drepturilor și libertăților cetățenești.

SAU

Democrația postdecembristă din România în perioada 1990-2000, se consolidează prin practicile politice din domeniul legislativ. După înlăturarea regimului comunist a fost necesară adoptarea câtorva măsuri pentru reactivarea regimului politic democratic. Pentru că noul regim avea nevoie de o bază legislativă care să reglementeze funcționarea sa, redactarea Constituției a fost o necesitate. A fost aprobată prin referendum de către cetățeni, și garantează suveranitatea națională exprimată prin votul universal liber exprimat. Constituția din anul 1991 prevede principiile politice: separarea puterilor în stat, drepturi și libertăți, guvernarea reprezentativă, suveranitatea națională, responsabilitatea ministerială. În consecință, avea caracter democratic consolidând regimul politic.

Astfel, prin practicile politice prevăzute de legislația din România, în perioada postdecembristă s-a asigurat funcționarea democrației.

SAU

Democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000 se caracterizează prin aplicarea principiului separației puterilor în stat.

Evenimentele din 1989 au desființat vechile structuri comuniste, inclusiv Marea Adunare Națională și au creat condiții pentru constituirea unor instituții democratice. Deoarece, Constituția din anul 1991 consacra principiul separației puterilor în stat, s-au organizat primele instituții democratice. Astfel, se organizează pe baza alegerilor libere Parlamentul bicameral, format din camera Deputaților și Senat, ca putere legislativă. De asemenea puterea executivă este reprezentată de președinte și guvern. Pentru că respectarea legii este esențială într-un regim democratic, s-a organizat o justiție independentă reprezentată de instanțe judecătorești.

Așadar, democrația postdecembristă din România, în perioada 1990-2000 se caracterizează prin aplicarea principiului separației puterilor în stat.

În ceea ce privește **concluzia eseului**, aceasta trebuie să aducă o imagine de ansamblu a temei prezentate, fiind necesară scrierea într-un paragraf distinct. Concluzia trebuie să fie alta decât cea a punctului de vedere exprimat la ultima cerință.

Indiferent de practicile politice din timpul stalinismului și național-comunismului din România, acestea au stat la baza regimului totalitar. Pe plan extern, măsurile de adoptate de cei doi lideri politici s-au înscris sau nu în linia politică dictată de blocul comunist. Revenirea la democrația postdecembristă s-a făcut treptat, cu numeroase schimbări în viața politică, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea.

Așa cum am menționat anterior, dincolo de informația istorică, evaluarea eseului se concentrează și pe modul în care a fost redactat. Cele 6 puncte se atribuie în funcție de: utilizarea limbajului istoric adecvat, de respectarea structurii eseului (introducere-cuprins-concluzie), pentru respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice, dar și pentru respectarea limitei de spațiu.

Utilizarea limbajului istoric presupune folosirea termenilor istorici, dar nu neapărat definirea acestora.

Respectarea succesiunii cronologice/logice face referire la ordonarea faptelor istorice, și permite două moduri de abordare a eseului. În elaborarea eseului, elevul are libertatea să aleagă un mod cronologic al prezentării evenimentelor sau un mod logic de analiză a acestora. Ordinea răspunsurilor pentru reperele date este la alegerea candidatului.

Limita de spațiu nu presupune un minim de două pagini/rânduri scrise, dar ca maxim se recomandă 2 pagini – 2 pagini și un sfert.

Înțelegerea de către profesor a baremului de corectare, acceptarea și altor variante corecte de răspunsuri la cerințe, în afara celor precizate în barem, dar mai ales exercițiul la clasă a modelelor de subiecte de bacalaureat, avizate de CNPEE, pot fi măsuri care să asigure rezultate mai bune la examen.

SECȚIUNEA a III-a

1. Discipline opționale, din oferta națională care completează curriculumul obligatoriu în relație directă cu acesta

Cursuri opționale avizate pentru clasa a XII a – Curriculum la decizia școlii

1. *Istoria monarhiei în România (1866-1947)*, clasele a XI-a – a XII-a, Ordinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 3793/24.04.2012;
2. *Istorie orală: Istorie trăită – istorie povestită*, învățământ gimnazial și liceal, Ordinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Nr.5909/28.09.2012
3. *Istoria recentă a României*, clasele a XI a și a XII a, Ordinul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3720/29.04.2016;
4. *Migrațiile contemporane – secolele XX și XXI. Vorbind cu și despre migranți*, clasele a XI a și a XII a, Ordinul Ministerului Educației și Cercetării, nr. 3170/30.01.2006;
5. *O istorie a comunismului din România*, clasele a XI a și a XII a, Ordinul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, nr. 4699/07.07.2008;
6. *România în epoca Primului Război Mondial 1914-1920*, clasele a XI-a și a XII-a, Ordinul Ministerului Educației Naționale nr. 4243/28.06.2017;

2. Ghiduri și resurse educaționale deschise elaborate în cadrul proiectelor CRED și PROF

Resursele educaționale deschise (RED) se referă la orice material de învățare, predare, evaluare sau cercetare care este disponibil în format și suport public sau aflat sub licență deschisă, permițând accesul gratuit, reutilizarea, adaptarea și redistribuirea acestuia. Expresia Resurse Educaționale Deschise a fost adoptată încă din 2002, la Forumul UNESCO de la Paris, când s-a analizat impactul cursurilor deschise asupra învățământului superior. În context pandemic, în martie 2020, UNESCO a subliniat faptul că accesul la RED este fundamental pentru asigurarea accesului la educație. Astfel, și sistemul educativ din România a fost nevoit să se adapteze, dezvoltând competențele digitale ale elevilor și profesorilor și realizând numeroase resurse educaționale deschise.

Două dintre proiectele derulate de către Ministerul Educației, care au vizat acest obiectiv, sunt *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți (CRED)* și *Profesionalizarea carierei didactice (PROF)*. În cadrul acestora, s-au realizat ghiduri, platforme, aplicații și s-au elaborat numeroase resurse educaționale deschise, care pot fi utilizate atât în sistem on-line, blended-learning (învățare combinată), dar și față în față. De asemenea, resurse educaționale deschise au fost elaborate și de către Inspectoratele Școlare Județene, iar instituțiile de cultură au trecut la digitalizare, punând la dispoziția publicului larg biblioteci digitale și tur-uri virtuale ale muzeelor, caselor memoriale, castele, așezăminte de artă și cultură. În vederea facilitării predării istoriei, vă prezentăm o listă orientativă cu platforme, aplicații, ghiduri și alte resurse educaționale, utilă în noul context determinat de dezvoltarea noilor tehnologii și de modificarea profilului psihologic al elevilor.

*** **Platforme, aplicații, resurse educaționale și ghiduri:**

[Călătorim de acasă. Repere istorice și culturale](http://isjiasi.ro/documente/activitati%20extrascolare/Ghid%20istorie_Calatorim%20de%20%20acasa.pdf) (http://isjiasi.ro/documente/activitati%20extrascolare/Ghid%20istorie_Calatorim%20de%20%20acasa.pdf): ghid cu recomandări de activități practice, creative și interactive la Istorie, [realizat de Inspectoratul Școlar Iași](#);

Digital Edu CRED (<https://digital.educared.ro/>): resurse educaționale deschise, proiectate pentru învățământul primar/gimnazial, vizând competențele generale și competențele specifice fiecărei discipline de studiu;

Digital Edu (<https://digitaledu.ro/resurse-educationale-deschise/>): sugestii de activități de învățare și resurse educaționale deschise;

EduacCES (<https://eduacces.ro/ro/>): resurse educaționale utile activităților derulate cu copiii cu cerințe educaționale speciale (CES);

Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare la disciplinele din aria curriculară Om și societate – învățământ gimnazial (<https://ghiduri.educared.ro/gimnaziu/istorie/>): cuprinde delimitări conceptuale, documente reglatoare ale Curriculumului național, exemple privind proiectarea didactică, activități de învățare și modalități de evaluare;

Ghid metodologic pentru Programul „A doua șansă” – învățământ secundar (<https://ghiduri.educared.ro/a-doua-%C8%99ans%C4%83/a-doua-%C8%99ans%C4%83-%C3%AEenv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt-secundar/>): prezintă modalitățile de adaptare a activității didactice la cursanți care au depășit vârsta școlarității;

History Lapse (<https://ro.historylapse.org/>): platformă educațională pentru elevi de gimnaziu și de liceu, utilă îmbogățirii culturii generale și învățării active;

Kahoot! (<https://kahoot.com/>): o platformă de învățare care facilitează consolidarea, aprofundarea, evaluarea activităților didactice prin intermediul jocului didactic;

Interactive World History Atlas since 3000 BC (<http://geacron.com/home-en/>): hărți istorice online;

Livresq (<https://library.livresq.com/browse/public&search=Istorie/>): materiale educaționale interactive: lecții, manuale școlare și cursuri elearning realizate;

Mentimeter (<https://www.mentimeter.com/>): aplicație folosită pentru a crea prezentări cu feedback rapid;

MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>): platformă interactivă care facilitează realizarea hărților conceptuale;

Learning Apps (<https://learningapps.org/>): platformă educațională concepută pentru a sprijini procesul de instruire prin metode interactive/jocuri didactice;

Padlet (<https://ro.padlet.com/>): platformă interactivă care facilitează învățarea prin colaborare între elevi;

Wordwall (<https://wordwall.net/>): platformă educațională prin care profesorii pot să-și creeze propriile resurse didactice;

5 minute de istorie: listă cu scurte clipuri video care abordează subiecte de istorie modernă și contemporană în lectura lui Adrian Cioroianu.

*** Biblioteci și Muzeu virtuale din România:

Biblioteca Digitală Națională: <http://digitool.bibnat.ro/>

Muzeul Universității „Al.I. Cuza”: <https://www.uaic.ro/tur-virtual/muzeul-universitatii-alexandru-ioan-cuza-din-iasi/>

Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia: <https://muai.geomatic.ro/>

Muzeul Județean Argeș: <https://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=80&-Muzeul-Judetean-Arges-PITESTI-Arges>

Complexul

Muzeal

Bistrița

Năsăud:

<https://complexulmuzealbn.ro/?pag=163http://www.360x.ro/muzeu-bn/>

Muzeul Brăilei „Carol I”: <https://www.muzeulbrailei.ro/> Edificiul Roman cu Mozaic, Constanța: https://www.zona3d.ro/work/2020/MINAC/Mozaic/Mozaic_RomanTur3D/Mozaic_Roman3D.html?fbclid=IwAR3EZWyBP-si-cN7CPs-aLgf51X0dXpHMSf0zvWsBpL0wg35CNI45ns7vqM

Muzeul de Istorie Târgoviște: <https://www.muzeedambovitene.ro/VirtualTours/Muzeul%20de%20Istorie/index.htm>

Muzeul Olteniei: <http://old.muzeulolteniei.ro/cv/Tur%20Virtual/index.html>

Muzeul Evoluției Omului și Tehnologiei în Paleolitic, Târgoviște: <http://www.muzeedambovitene.ro/VirtualTours/Muzeul%20Stelea/index.htm>

Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva: <https://www.youtube.com/watch?v=UFpX5hUSSmQ>

Muzeul Județean Ialomița, Slobozia: <https://mjalomita.ro/panos/tvmji/tour.html>

Complexul Muzeal Moldova, Iași: https://my.matterport.com/show/?m=NUyoaEvkPZ1&fbclid=IwAR3ESFg1gTwKSkVIMh5ODdBKBIW7OKUAbfQHIVRyn8EKd-76HX2_Cph8yvA

Muzeul Memorial „Al. I. Cuza”: <https://muzeedelasat.ro/muzee/muzeul-memorial-alexandru-ioan-cuza-de-la-ruginoasa/>

Muzeul Județean Satu-Mare: <http://www.muzeusm.ro/wp-content/uploads/turvirtual/Muzeul%20Satu%20Mare%20-%20Sediul%20Central/tur.html>

Mausoleul de la Mărășești: <https://captur3d.io/view/muzeul-vrancei/mausoleul-eroilor-marasesti>

Mausoleul Eroilor din Focșani: <https://captur3d.io/view/muzeul-vrancei/mausoleul-eroilor-marasesti>

Mausoleul de la Mărăști: <https://captur3d.io/view/muzeul-vrancei/mausoleul-marasti>

Muzeul Colectivizării, Tămășeni, județul Neamț: <https://muzeedelasat.ro/muzee/muzeul-colectivizarii-din-romania/#turvirtual>

Muzeul „Vasile Pârvan”, Bârlad, județul Vaslui: <https://muzeulparvan.ro/category/tururi-virtuale/>

Muzeul Municipal București: <http://www.muzeulbucurestiului.ro/turvirtual/>

Muzeul Național de Istorie a României: <https://muzeulvirtual.ro/>

Muzeul Național de Artă a României: <https://mnar.ro/>

Muzeul universității București, <https://muzeu.unibuc.ro/ro/muzeul-universitatii-din-bucuresti-tur-virtual/>

Muzeul sitului arheologic Cucutenei, județul Iași: <https://muzeedelasat.ro/muzee/muzeul-de-sit-arheologic-de-la-cucuteni/>

Adresele web ale bibliotecilor de Resurse Educaționale Deschise ale Inspectoratelor Școlare Județene / ISMB

Adresele web ale bibliotecilor de Resurse Educaționale Deschise ale Inspectoratelor Școlare Județene / ISMB:	
JUDEȚ	ADRESE
Arad	https://sites.google.com/view/resurse-educationale/pagina-de-pornire?authuser=0
Argeș	https://isjarges.ro/resurse-educationale-deschise/
Bacău	http://86.122.29.153:8080/red/curriculum

Bihor	Resurse educaționale deschise Bihor
Bistrița Năsăud	http://red.isjbn.ro/
Botoșani	http://www.isjbotosani.ro/articol/6642/BIBLIOTECA+RED.html
Brăila	https://www.isjbraila.ro/resedu.php
Brașov	http://www.isjbrasov.ro/index.php/resurse-educationale-1 https://www.youtube.com/channel/UCyzZCkPPXWp6zYC7LQeJ24g
București	http://red.ismb.ro/index.php https://docs.google.com/spreadsheets/d/1oKoY2A5jzFL5zwx_4pnZ3iS4QFzed_76Q65fTbDAow0/edit#gid=0 https://www.ccd-bucuresti.org/index.php/ro/proiecte/event-zone
Buzău	http://isjbuzau.ro/red/ http://isjbuzau.ro/red/index.php/biblioteca
Călărași	https://www.isj-cl.ro/index.php/resurse-educationale-deschise-red
Caraș Severin	http://www.isjcs.ro/red/
Cluj	http://www.ccdcluj.ro/resurse-biblioteca.html
Constanța	https://www.isjcta.ro/biblioteca-red/
Covasna	https://isj.educv.ro/content/11236/Resurse-Educa%C8%9Bionale-Deschise https://oer.educv.ro/
Dâmbovița	http://www.isj-db.ro/resurse-educa-ionale-deschise
Dolj	https://drive.google.com/drive/u/1/folders/13wVIWsJMRIkSHMAQWYpO30gy9YTggAV0 https://docs.google.com/spreadsheets/d/1MHk9yD-bfbW6ZM_-36BbcFpf8zkPJrkmSzhkCTVxtpg/edit?usp=sharing
Galați	http://isj.gl.edu.ro/red.html https://www.youtube.com/channel/UC4fJobOLJ3Y9Z1fNdf1PP3Q
Giurgiu	http://isjgiurgiu.ro/jcms/index.php/resurse-educationale
Gorj	http://isjgorj.ro/resurse
Hunedoara	http://isj.hd.edu.ro/
Ialomița	http://isjbuzau.ro/red/ http://isjbuzau.ro/red/index.php/biblioteca

Iași	https://www.isj-cl.ro/index.php/resurse-educationale-deschise-red
Ilfov	http://www.isjcs.ro/red/
Maramureș	http://www.ccdcluj.ro/resurse-biblioteca.html
Mehedinți	https://www.isjcta.ro/biblioteca-red/
Mureș	https://isj.educv.ro/content/11236/Resurse-Educa%C8%9Bionale-Deschise https://oer.educv.ro/
Neamț	http://www.isj-db.ro/resurse-educa-ionale-deschise
Olt	Resurse educationale deschise
Prahova	http://www.isj.ph.edu.ro/blog/resurse-educationale
Sălaj	http://isjsalaj.ro/red/index.php
Satu Mare	https://www.satmar.ro/web/page.php?id=93 https://www.satmar.ro/web/page.php?id=101 https://www.satmar.ro/web/page.php?id=99
Sibiu	https://www.isjsb.ro/index.php/resurse-educationale-deschise
Suceava	https://www.isj.sv.edu.ro/index.php/135-red/119-biblioteca-red
Teleorman	http://www.red.isjtr.ro/
Timiș	https://docs.google.com/spreadsheets/d/1NFAGFsJhosIZW9SwbkMa88IFK6B0_TNDCGSV5aUbhSk/edit#gid=714271717 https://www.youtube.com/channel/UCe7U6QCKJmTmFoMP5bt1Xw/videos
Tulcea	https://www.youtube.com/channel/UCrB_n65odojEFXhB-UviV9Q/videos bit.ly/ACCEDyoutube
Vâlcea	http://isjvl.ro/index.php?layout=edit&id=68
Vaslui	http://nelpae.ro/elearning/ http://lang-platform.eu/lms - LMS „Comics in Teaching Languages” – user și parola guest1 http://adult-education.ro/lms - LMS pentru educația adulților – user și parola guest1
Vrancea	http://isjvn.vn.edu.ro/red/